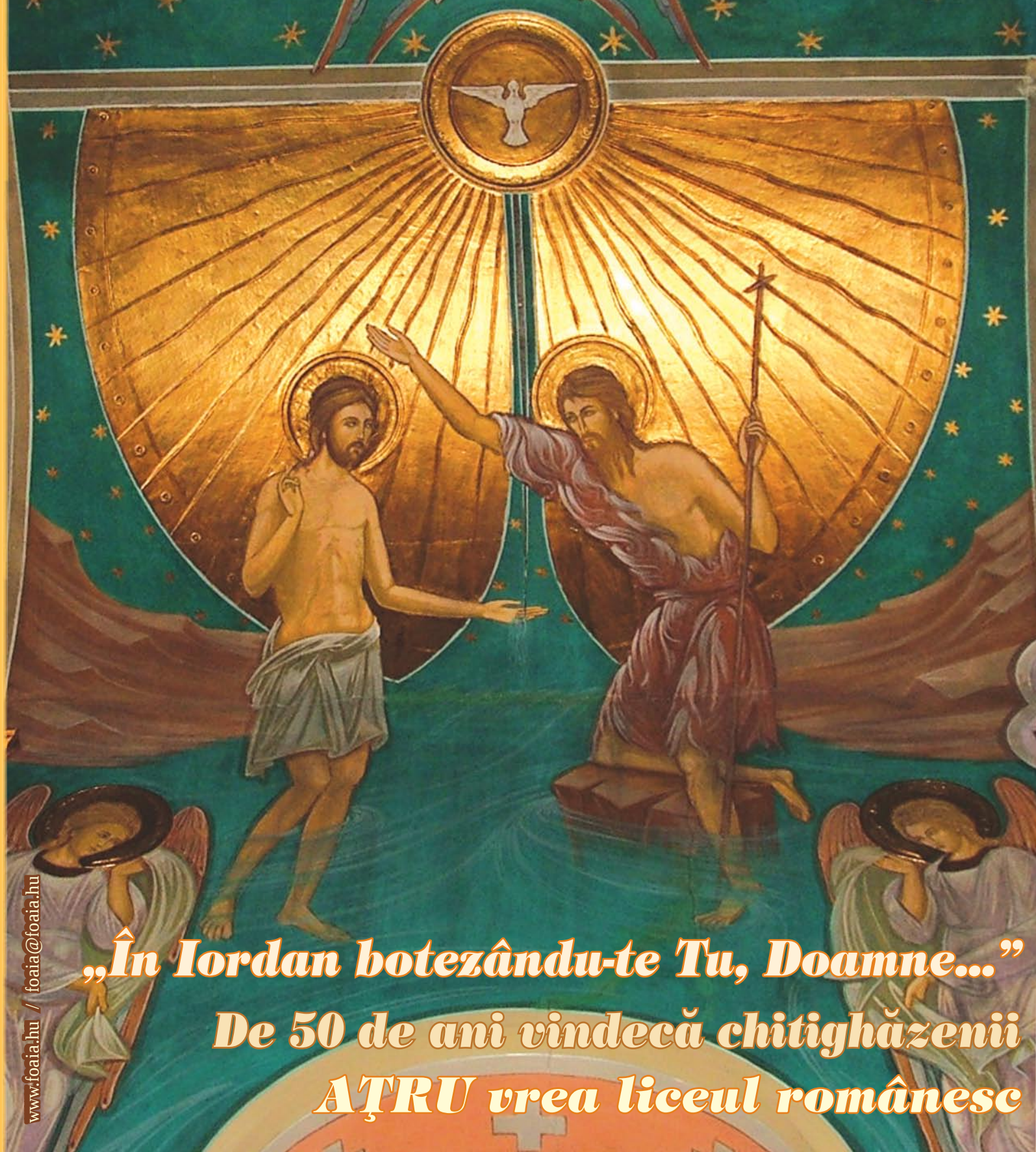

VINERI • 11 IANUARIE 2008 • ANUL LVIII NR. 2

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

„În Iordan botezându-te Tu, Doamne...”

De 50 de ani vindecă chitighăzenii

AȚRU vrea liceul românesc

CALENDAR ORTODOX

- 14 ianuarie, luni – Cuvioșii Părinți uciși în Muntele Sinai și în Muntele Rait (Odovania Praznicului Botezului Domnului).
15 ianuarie, marți – Cuvioșii Pavel Tebeul și Ioan Colibașul.
16 ianuarie, miercuri – Închinarea cinstului lanț al Sf. Apostol Petru; Sf. Mc. Pevsip și cei împreună cu dânsul.
17 ianuarie, joi – Cuviosul Antonie cel Mare.
18 ianuarie, vineri – Sf. Atanasie și Chiril, arhiepiscopii Alexandriei.
19 ianuarie, sâmbătă – Cuvioșii Macarie Egipteanul, Arsenie și Marcu; Sf. Mc. Eufrasie.
20 ianuarie, duminică – Cuv. Eftimie cel Mare; Sf. Mucenici Vas și Eusebiu.

AGENDĂ

14 ianuarie
1921 – s-a stins din viață Nicolae Rocsin, preot din Micherechi.
1934 – a murit Ioan Cantacuzino, medic și bacteriolog român.

15 ianuarie
1850 – s-a născut, la Botoșani, marele poet național român, Mihai Eminescu.
1868 – apare, la Budapesta, primul număr al revistei „Amvonul”, publicație cu caracter pastoral greco-catholic. Redactor a fost Iustin Popfiu.

16 ianuarie
1927 – are loc prima auditiie, la Oradea, a „Sonatei a III-a pentru vioară și pian în caracter popular românesc”, de George Enescu, interpretată la vioară de compozitor.

17 ianuarie
1568 – a murit, la Bratislava, Nicolaus Olahus, umanist și cărturar ardelean de origine română.
1785 – s-a născut, la Jula, Moise Nicoară, fiul preotului Petru Nicoară și Maria Șerban, ctitorii Catedralei Sf. Nicolae din Jula.

18 ianuarie
1848 – s-a născut, la Șiria, jud. Arad, Ioan Slavici.

19 ianuarie
1951 – a murit, la București, Constantin C. Nottara, violonist, compozitor, pedagog și critic muzical român.

20 ianuarie
1818 – a murit, la Timișoara, Dimitrie Țichindeal, învățător, traducător și animator cultural.

Citatul
săptămânii

„Limba e averea, proprietatea sfântă a unei nații. Nu este rușine, nici semn de sărăcie a păstra o sumă oarecare de cuvinte străine, care de mai multe veacuri s-au prefăcut în carnea și sângele nostru, așa încât aceleași fac parte esențială din materialul limbii.”

Gh. Barițiu (1812–1893)

ARCUS, festivalul de teatru
al naționalităților

În perioada 23 februarie–3 martie, la Budapesta va avea loc Festivalul de teatru al naționalităților ARCUS, unde vor participa grupe de teatru a mai mul-

tor minorități din Ungaria. Marți, pe 26 februarie, în studioul vechi al teatrului Thalia, Teatrul Român de Amatori din Jula, compus din elevii Liceului „N. Băl-

cescu”, va prezenta comedia „Chirița în provincie” de Vasile Alexandri, realizată de Eleonora Chiriac din Oradea.

A.L.B.

Budapesta

Concurs pentru organizații civile

Comisia pentru Drepturile Omului, Minorități și Culte din cadrul Parlamentului de la Budapesta a publicat recent un concurs pentru sprijinirea, pe anul 2008, a organizațiilor, asociațiilor minorităților naționale și etnice din Ungaria. La concurs pot parti-

cipa organizații care au fost înregistrate la tribunal până în 31 decembrie 2005. Nu pot concura autogovernări, fundații și organizații politice. Comisia va distribui, la fel ca în anii anteriori, 110 milioane de forinți, susținând cheltuieli pentru funcționare. Dosa-

rele vor fi înaintate până la 15 februarie 2008, pe adresa Comisiei: Budapesta, cheile Széchenyi nr. 19. Informații suplimentare se pot afla la secretariatul Comisiei, telefon 1/441-5032, 1/441-5035, fax: 1/441-5986, respectiv pe site-ul www.nek.gov.hu.

Jula

Bal românesc pe țară

Sezonul balurilor tradiționale va începe în acest an cu balul românesc pe țară. În organizarea Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria și a Centrului de Documentare și Informare al AȚRU, balul pe țară va avea loc pe 19 ianuarie, la Centrul Cultu-

ral Românesc din Jula, cu începere de la ora 19.00. Participanții se vor putea bucura de muzică populară și dans. Biletele de intrare vor costa 4.000 de forinți (cu cină), și pot fi procurate la Oficiul Autogovernării de pe strada Eminescu nr. 1 din Jula.

A ajuns la noi 4-3-2

Începând cu 10 ianuarie, filmul românesc „4 luni, 3 săptămâni și 2 zile” poate fi văzut și în cinematografele din Ungaria. Cel mai premiat film din istoria cinematografului românesc a putut fi urmărit deja în unele cinematografe budapestane, peste tot cucerind admirația publicului. Filmul regizorului Cristian Mungiu a fost nominalizat recent la Globul de Aur, până acum primind Premiile acordate de Academia Europeană de Film, pentru cel mai bun film și pentru regie precum și alte distincții prestigioase, precum Palme d'Or la Cannes, Marele Premiu FIPRESCI pentru cel mai bun film al anului, premiul pentru Cel mai bun film la Festivalul de la Stockholm. De asemenea, „4-3-2” a fost recompensat, în octombrie, cu Hollywood World Award, premiu care anticipează cu mare precizie filmele străine care vor ajunge să ia Oscarul decernat de Academia americană la sfârșitul lunii februarie a acestui an.

E.I.

Chitighaz

Bal
românesc
cu merinde

Anul acesta, balul românesc cu merinde din Chitighaz va fi organizat pe 16 februarie, cu începere de la ora 19.00, la Căminul Cultural din localitate. Manifestarea va fi organizată de Autogovernarea românească și Asociația Culturală a Românilor din Chitighaz. Muzica va fi asigurată de o formație de muzică populară românească din Vârșand. Biletele se pot procura la Căminul Cultural sau la nr. de telefon 66/250-276. A.L.B.

Telefonul redacției:
66/463-152

Încheierea ediției:
marți, ora 18.00

Scrieți-ne la adresele:

foaia@foaia.hu * redactia@foaia.hu

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Botezul Domnului – frescă în biserica ortodoxă din Micherechi
(Foto: Ana Cioca Czesznak)

AȚRU vrea liceul românesc

Mijlocul lunii decembrie a fost plin de emoții la școala românească din Julia. Pe 10 decembrie, în sala mare a Centrului Cultural Român a avut loc audiența publică a Autogovernării Românești din Julia. La ședință au participat părinții elevilor de la Școala generală și Liceul românesc precum și câteva cadre didactice. S-a discutat posibilitatea preluării instituției de către Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, școală care până acum a fost în administrarea primăriei orașenești.

Președintele dr. Ioan Ciotea a anunțat că în ședința din 29 noiembrie au hotărât că Autogovernarea Românească din Julia ține neapărat la faptul că în chestiunea predării școlii către AȚRU să fie cerută și părerea reprezentanței julane, „care de fapt este un categoric NU”.

„În caz normal am fi de acord ca școala să fie preluată de AȚRU, dar situația noastră nu este deloc normală, din moment ce în Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria s-a votat să nu se vorbească românește, iar unii deputați nu au nici o legătură cu comunitatea românească din Ungaria.

Deci, ar fi o iresponsabilitate din partea noastră să fim de acord cu preluarea liceului”, a menționat dr. Ciotea. Președintele Autogovernării Românești din Julia a descris apoi care ar fi procesul preluării instituției, considerând că conducerea AȚRU a procedat ilegal, deoarece în primul rând trebuia anunțată pretenția de a prelua institu-

ția, și nu să acționeze pe furie. După mai multe tratative, trebuia obținut acordul Autogovernării Românești locale, care deține dreptul de veto și trebuiau cerute diferite păreri ale specialiștilor. Președintele Ciotea a mai declarat că vor face tot posibilul ca pe cale legală să oprească preluarea instituției românești.

La audiența publică s-a aflat că AȚRU a căutat deja conducerea școlii și pe reprezentantul consiliului părinților și a autoconducerii elevilor. Aceste manevre AȚRU le-a făcut fără știerea primăriei, întreținătorul actual al școlii. Părinții s-au arătat la ședință nemulțumiți de acest lucru și au promis că vor face tot posibilul să oprească, dacă se poate, acest proces.

A doua zi, pe 11 decembrie, consiliul părinților s-a întâlnit cu reprezentanții AȚRU, vicepreședintele Gheorghe Guiaș și Tiberiu Luhas, șeful oficiului, care i-a informat pe cei prezenți despre posibilitatea pe care le-o dă legea de a prelua instituția. Gheorghe Guiaș a subliniat că autogovernări ale altor minorități cu care s-a consultat au deja astfel de experiențe și că au vizitat școlile slovace din Szarvas și Bichișciaba, care funcționează în întreținerea autogovernării slovacești. Vicepreședintele le-a vorbit părinților despre posibilitățile pe care instituția le-ar avea de a ajunge la mai mulți bani, accentuând că venitul de zece milioane de forinți pe care îl produce Centrul Cultural s-ar putea dubla

și acești bani nu ar mai trebui dați primăriei, ci s-ar putea folosi pentru renovarea școlii și pentru sporirea fondurilor financiare cu ajutorul concursurilor. La întâlnire, părinții și-au exprimat și de această dată îngrijorarea, deoarece cei doi reprezentanți ai AȚRU nu au pomenit despre planurile de viitor și despre ce s-ar putea înnoi în școală, Guiaș a vorbit numai despre posibilitățile financiare, despre faptul că programa școlară și corpul profesoral va rămâne același, că ei „nu se bagă în așa ceva”. Consiliul părinților a înaintat o scrisoare către AȚRU în care acesta își exprimă nemulțumirea față de preluarea școlii.

La invitația părinților, la întâlnirea din 11 decembrie a participat și Teodor Martin, primar al localității Micherechi și deputat al AȚRU. Acesta și-a exprimat motivele pentru care a votat contra, la ședința din 17 noiembrie, unde 18 deputați din 20 au votat pentru preluarea liceului. Teodor Martin a caracterizat acest lucru ca fiind un joc periculos, care ar putea duce la scăderea numărului de copii și pune în pericol viitorul școlii românești din Julia.

Cu toate că toți cei prezenți la ședință au băunit că ținta conducerii AȚRU este nu școala, ci complexul cultural, acest lucru a reieșit și din spusele lui Gheorghe Guiaș, care a vorbit mai bine de o oră numai despre posibilitățile financiare care vor putea fi obținute, dacă instituția ajunge în mâinile lor.

A.L.B.

EDITORIAL

Un cadou prost de Anul Nou

În ultima zi de lucru din anul trecut, AȚRU a înaintat Primăriei din Julia un document prin care înștiințează conducerea orașului că vrea să preia Liceul, Școala generală și Căminul de elevi „N. Bălcescu” din Julia. Până aici nimic surprinzător, deoarece știm că Legea pentru Minorități oferă posibilitatea autogovernărilor pe țăra ale minorităților de a prelua sau înființa instituții. Dar, în aceeași zi, pe masa primăriei din Julia a ajuns și o altă scrisoare, sosită din partea Autogovernării Românești din Julia, care își exprimă îngrijorarea față de decizia Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria și care, prin această acțiune, vede periclitată soarta școlii românești din Julia.

La AȚRU a fost până acum un obicei ca într-una din ultimele zile ale anului să se țină o ședință festivă, la care s-au înmănat diferite distincții, s-a ciocnit un pahar de șampanie și s-a urat un An Nou fericit! Această tradiție a fost întreruptă acum de conducerea Cresa-Guiaș, care a văzut de bine să le facă românilor din Ungaria un cadou prost de Anul Nou: planul preluării primei instituții de învățământ românesc. Probabil au simțit și domniile lor că ar fi culmea să ciocnească un pahar de șampanie în văzul lumii (au făcut-o probabil, în taină, în birourile lor comode cu canapele de piele) și nu se cuvine să le ureze românilor un An Nou fericit, când ei se pregătesc, așa șmechereste cum ne-au obișnuit deja, să pună mâna pe cea mai mare instituție de învățământ românesc din Ungaria, o școală cu 300 de elevi și patruzeci și ceva de profesori.

Nu este pentru prima dată când se adeverește că Legea Minorităților nu este „croită” pentru minoritățile din această țară și, poate nu întâmplător, românii sunt de fiecare dată primii care o pășesc. Avem și noi întâietățile noastre: la noi au apărut primii etnobișnițari; noi ne putem mândri cu cei mai mulți țigani și neromâni în autogovernările locale „românești”; și, culmea culmilor: la noi s-a votat pentru prima dată contra limbii materne! Se pare că șirul acestor pățanii ciudate nu s-a încheiat: suntem prima minoritate din Ungaria unde consiliul părinților și autoconducerea elevilor votează *contra* dorinței autogovernării pe țăra. E adevărat, părinții și elevii care frecventează școala pe care AȚRU vrea s-o preia nu au drept de vot, ci doar au dreptul să-și spună părerea. Iar părerea lor a fost că *nu vor* ca AȚRU să preia școala. Iar profesorii? Nimeni nu i-a întrebat și nici nu interesează pe nimeni părerea lor.

Presiunea pe care AȚRU o face asupra profesorilor și a părinților este tot mai clară. Nu întâmplător s-au produs deja demisionări în rândul consiliului părinților, precum nu întâmplător a fost propusă tocmai acum directoarea școlii de către AȚRU pentru a primi înalta distincție „Pentru Minorități”. Nu că nu ar fi meritat-o pe deplin, dar este clar de ce a fost programată tocmai pentru decembrie 2007: să-i închidă gura și să nu se opună contra voinței celor de la căma AȚRU. Metodele cu care lucrează conducerea Cresa-Guiaș sunt atât de josnice și întunecate, că și un copil din școala generală își dă ușor seama că aici ceva este putred.

După încheierea ediției noastre, miercuri, primăria Juliei i-a invitat la ea pe toți cei în cauză: reprezentanții AȚRU și ai Autogovernării Românești din Julia, precum și conducerea consiliului părinților. Nu putem încă să știm ce se va discuta la această întâlnire, dar avem o vagă idee: „școala” românilor din Julia va deveni în curând un teren de luptă al diferitelor grupări din același partid politic (să fim mai concreți: este vorba de Partidul Socialist Maghiar) și nicidecum nu se va discuta despre munca de conținut, despre activitățile care pot îmbunătăți nivelul școlii sau despre rolul primordial al acestei instituții, cel al educării tinerilor într-un spirit românesc.

Eva Iova

Pe scurt...

FĂRĂ MATRIȚE

Din 1 ianuarie 2008, cei care circulă pe autostrăzile Ungariei vor primi în loc de matrițele pe suport de hârtie de până acum doar o dovadă de cumpărare. Societatea de exploatare a autostrăzilor a informat că în noul sistem de e-matrițe dreptul de utilizare al autostrăzii se poate cumpăra în modul obișnuit, deci la agențiile pentru clienți ale societății și locurile de vânzare desemnate, la benzinării, agenții autorizați, sau prin SMS, pe internet ori prin telefon. După cumpărare, șoferul primește o factură, respectiv un mesaj printabil care trebuie păstrat un an de la expirarea valabilității.

TIMIȘOARA-VIENA, CU TRENUL

De la intrarea în vigoare, în decembrie, a noului Mers al trenurilor, în relația Timișoara-Viena și retur există zilnic o legătură feroviară directă. În componența trenului internațional 74/731 Timișoara Nord (plecare, ora 16) – Budapesta Keleti (sosire, ora 19.47) se află două vagoane-clasă care, de aici, vor fi atașate la trenul EN268, cu plecare la ora 20.20. Trenul sosește la Viena în aceeași zi, ora 23.20. De la Viena circulă trenul internațional EN269, cu plecare la ora 6.25, în componerea căruia se află și cele două vagoane-clasă. Trenul sosește la Budapesta Keleti la ora 9.23; de aici, vagoanele de Timișoara se atașează la trenul 730/75, care pleacă din Budapesta Keleti, ora 9.45 și sosește în Gara de Nord Timișoara la ora 15.34. În cadrul actualei oferte de călătorie biletul dus/întors la clasa I costă 326 lei, iar la vagon clasa a II-a – 230 lei.

EURO SE EXTINDE

De la 1 ianuarie 2008, Malta și Cipru au introdus moneda euro. Cele două state au aderat la UE în 2004, odată cu Ungaria. De acum moneda euro este utilizată de încă 1,2 milioane de cetățeni ai Europei, care se tem – totodată – de creșterile de prețuri cauzate de introducerea euro. Prin intrarea Ciprului și Maltei în zona euro, se pun în circulație șase noi monede. Introducerea monedei unice europene în Ungaria este estimată pentru intervalul 2011–2013.

Bani în plus pentru autoguvernări

Guvernul Ungariei a aprobat la sedința sa din 19 decembrie 2007 ordinul referitor la finanțarea diferențiată a autoguvernărilor locale ale minorităților. Acest ordin a intrat în vigoare de la 1 ianuarie 2008. Finanțarea diferențiată înseamnă susținerea mai accentuată a acelor autoguvernări minoritare care desfășoară o activitate mai intensă în folosul minorității pe care o reprezintă. Finanțarea de

bază o vor primi autoguvernările minoritare și de acum înainte în mod automat, însă sprijinul diferențiat îl vor obține numai autoguvernările care participă la concurs.

Formularele de participare vor fi înaintate până la data de 1 februarie 2008.

Autoguvernările locale ale minorităților vor fi înștiințate despre aceste noutăți de către Oficiul Pri-

mului Ministru, prin oficiile de administrație. Textul ordinului guvernamental poate fi găsit pe site-ul Departamentului pentru Minorități (www.nek.gov.hu), de unde se poate descărca și formularul necesar.

Pentru o cât mai bună informare a forurilor competente, în perioada 15 ianuarie și 29 februarie va exista un număr de telefon (189) care poate fi sunat în mod gratuit. A.Cz.

Tabără de schi în România

Asociația Turistică a Românilor din Ungaria organizează și în acest an o tabără de schi în România, în zona Sinaia, Predeal, Azuga și Poiana Brașov. Tabăra din acest an va avea loc în perioada 10–17 februarie. Excursionistii, pe lângă schiat, vor avea ocazia să viziteze monumentele din zonă: Palatul Peleş de la Sinaia, diferite biserici, mănăstiri și să cunoască obiceiurile și tradițiile acestei regiuni. Asociația Turistică, împreună cu Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, asigură și în acest an un sprijin financiar de participare la tabără pentru 15 elevi de la școala românească din Jula. Tinerii vor beneficia și de ajutorul unui instructor, care îi va introduce pe tineri în tainele acestui sport de iarnă. A.L.B.

România, invitată de onoare la Carnavalul de la Veneția

România va participa, pentru prima dată în mod oficial, în calitate de invitat de onoare la tradiționalul Carnaval de la Veneția, în perioada 25 ianuarie – 6 februarie, prilej cu care vor fi organizate manifestări culturale de mare amploare menite să reprezinte specificul românesc în „Cetatea Dogilor”, informează Institutul Cultural Român (ICR). Potrivit ICR, printre artiștii care vor reprezenta România în spectacolele de la Veneția se numără actorul Dan Puric, formația de călușari din județul Olt, muzicanții romi de la Sukar Collective, teatrul Masca, orchestra de cameră Philharmonia, formațiile Nightlosers, Marius Mihalache

Band, Amadeus și Nicolas Simion Band, primăria Cetății Dogilor oferind României Pavilionul Italiei din tradiționalele spații ale Bienalei de la Veneția. „Astfel, în Piața San Marco, pe podurile Veneției, în Pavilionul Italiei din spațiul Bienalei, la Teatrul Carlo Goldoni, în Piața Ferretto din Veneția Mestre, vor avea loc parade de măști populare, spectacole tradiționale, concerte de muzică, reprezentații de teatru, expoziții, toate menite să reprezinte specificul românesc în cadrul de sărbătoare al celei mai prestigioase manifestări artistice din Cetatea Dogilor”, precizează ICR.

E.I.

Cu trenul la Veneția

În perioada 7 ianuarie–14 martie 2008, CFR-Călători lansează o ofertă promoțională pe relația București-Veneția, de care beneficiază și călători din zona de vest a României. Oferta se adresează minigrupurilor de 2–5 persoane, iar achiziționarea biletelor se poate face inclusiv de la Agenția de voiaj Timișoara cu 3–7 zile înainte de plecare. Oferta constă în reducerea a 50% din prețul biletului. Tre-

nul de Veneția are plecarea din stația CFR Arad, la ora 11.03, cu sosire în gara St. Lucia – (Veneția) a doua zi, ora 7.16. De la Veneția plecarea este la ora 21.27, iar sosirea în Arad la 18.26. Vagoanele de dormit pe ruta Arad-Veneția și retur circulă în fiecare zi, iar vagoanele-clasă, la dus, nu circulă joia și duminica, iar la întoarcere nu circulă în zilele de luni și vineri. (ERIC)

**Institutul
Cultural
Român**

www.icr.ro

Omagiu adus lui Mihai Eminescu la Apateu

Biserica Ortodoxă Română din Apateu, împreună cu Asociația pentru Cultură, Spiritualitate și Dezvoltare a Relațiilor Transfrontaliere din Oradea și Centrul Metodologic Român din Bihor organizează în ziua de marți, 15 ianuarie, o festivitate în amintirea nașterii marelui poet național român Mihai Eminescu. Manifestarea va începe la ora 9.00, la Casa de cultură, cu un program susținut de elevii școlii generale din localitate, unde va avea loc și un concurs de poezie, organizat de Centrul Metodologic din Bihor și Centrul de Documentare și Informare al

AȚRU. De la ora 12.00, în organizarea bisericii și a asociației din Oradea, va încanta publicul o formație de dansuri populare din Negrești-Oaș. Festivitatea va continua apoi la biserica românească, unde după o rugăciune de pomenire, elevi ai clasei a II-a din cadrul Liceului Pedagogic din Oradea vor prezenta un montaj literar, conduși de învățătoarea *Lavinia Sabău*. Manifestarea se va încheia cu depunerea de coroane a diferitelor instituții prezente la această sărbătoare, la bustul lui Eminescu, aflat în curtea bisericii ortodoxe.

A.L.B.

Seară literar-folclorică la Julia

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria organizează în ziua de vineri, 18 ianuarie, cu începere de la ora 17.00, o seară literar-folclorică, închinată aniversării nașterii poetului național român Mihai Eminescu. Oaspeții serii vor fi un grup de scriitori, poeți și jurnaliști din Zalău, România, care vor prezenta valori ale literaturii române și maghiare.

În program vor figura: Gânduri despre Mihai Eminescu, prezintă poezii Viorel Tăutan, Viorel Mu-

reșan, Ion Pițoiu etc.; Prezentarea revistelor de cultură „Caiete Silvanne” și „Hepehupa” din Zalău; In memoriam – poetul Újházi László; Recital de poezie în limbile română și maghiară din creația poetilor sălăjeni; Doine și balade în interpretarea tinerelor soliste ale Centrului Culturii Tradiționale Sălaj, acompaniază orchestra populară „Meseșul” din Zalău. Manifestarea va avea loc în sala mare a Centrului Cultural Român din Julia.

E.I.

Prima pagină web despre românii din Ungaria

Internet: www.romanul.hu

E-mail: uniunea@romanul.hu

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria
Editura NOI

Lansare de carte la Budapesta

Institutul Cultural Român din Budapesta, în colaborare cu Editura „Magvető”, organizează joi, 24 ianuarie, o lansare de carte. Evenimentul va avea loc de la ora 19.00, la Atelierul deschis (Nytott műhely) din Budapesta, str. Ráth György, nr. 4, sectorul XII. Este vorba despre lansarea romanului „Degete mici” (Kis ujjak) de *Florian Filip*, cel mai curat prozator român al momentului.

Florian Filip s-a născut pe 16 mai 1968, în București. Între 1990 și 1999, a fost redactor la „Cuvântul”, apoi corespondent al posturilor de radio Europa Liberă și Deutsche Welle. Primul său roman, „Degete mici”, a fost recompensat cu Premiul pentru debut al „României literare” și al Fundației Anonimul, cu Premiul de excelență pentru debut în literatură al U.N.P.R. și cu Premiul pentru cel mai bun debut în proză al Uniunii Scriitorilor din România.

A.L.B.

Tradițiile istroromânilor, prezentate la Veneția

Palazzo Correr din Veneția a găzduit marți, 8 ianuarie, vernisajul unei expoziții despre limba, istoria, cultura și tradițiile istroromânilor. Evenimentul este organizat de Institutul Român de Cultură și Cercetare Umanistică și Asociația Culturală Italo-Română „Decebal” din Trieste, care a inițiat o campanie itinerantă de promovare a limbii și civilizației istroromânilor, încă foarte puțin cunoscute și promovate – informează Romanian Global News. Colaborarea între cele două instituții a început în iunie 2007, când la

Trieste a avut loc seria de manifestări sub genericul „Istroromânii: o cultură mică în marea istorie. Europa limbilor și a culturilor”, desfășurate sub patronajul Primăriei din Trieste și al UNESCO Italia.

La expoziția de la Veneția sunt expuse documente, fotografii, afișe, cărți, precum și diverse obiecte originale și rare, ca, de exemplu, primul manual de istroromână, stampe vechi și hărți care ilustrează istoria Istriei. De asemenea, ca omagiu adus instituției gazdă (Institutul Român de Cultură și Cercetare Umanistică), a fost expusă

și ediția unei cărți din 1910 a întemeietorului acesteia, Nicolae Iorga, precum și reproduceri din descrierile pe care marele istoric le-a făcut orașelor Trieste și Fiume. Expoziția va fi închisă pe 19 ianuarie, în Campo Santa Fosca din fața Institutului Român, unde va avea loc spectacolul folcloric susținut de grupul „Dor călător” din Graz, condus de Ionel Mircea Popi, care va prezenta publicului venețian și turiștilor din întreaga lume cântece și dansuri din tradițiile istroromânilor.

E.I.

Pe scurt...

BUDAPESTA

Institutul Cultural Român din Budapesta, în parteneriat cu Clubul „Nufărul” din Oradea, organizează pe 17 ianuarie vernisajul unei expoziții de fotografie. Manifestarea va avea loc la sediul ICR din Budapesta, cu începere de la ora 19.00. Publicul va avea ocazia să admire fotografiile cele mai reușite ale unor fotografi români și maghiari de la Salonul Internațional de Arte Fotografice din Oradea.

OTLACA-PUȘTĂ

Membrii Asociației Culturale „Mihai Puri” din Otlaca-Pustă se adună pe 26 ianuarie într-o ședință pentru a discuta despre evenimentele și darea de seamă a anului trecut. La ședință sunt invitați pe lângă membrii asociației toți colaboratorii și susținătorii organizației.

SEGHEDIN

Duminică, 27 ianuarie, fiind a patra duminică din lună, credincioșii români din Seghedin se vor întâlni să se roage la Sfânta Liturghie care va avea loc în biserica ortodoxă sârbă din oraș. Deoarece sârbii îl sărbătoresc pe 27 ianuarie pe Sf. Sava, credincioșii ortodocși români și cei sârbi vor participa la o slujbă comună la care vor sluji împreună preotul român *Aurel Becan* și preotul sârb *Kaplan Pál*.

BUDAPESTA

Cu prilejul aniversării nașterii poetului național Mihai Eminescu, Institutul Cultural Român din Budapesta organizează pe 15 ianuarie, o manifestare intitulată „Eminescu pe Internet”. Este vorba despre distribuirea pe internet la mai multe licee și universități din capitala Ungariei a poeziei eminesciene în limba română și maghiară, cu scopul de a face cât mai cunoscute operele poetului român.

JULIA

În zilele de 15–17 februarie, la Julia va fi organizat cel de-al cincilea Carnaval Renascentist. Evenimentele carnavalului se vor desfășura la Cetatea din oraș. Principala atracție a manifestării va fi prezentarea costumelor de carnaval și se va da o mare atenție în aceste zile și gastronomiei.

Opinia cititorului

„Bine faci Tu de te mâinii?” (Iona 4:4)

În nr. 50/2007 al *Foii românești*, preotul Aurel Becan se simte jignit de pastorul Dumitru Rus care, în numărul anterior, face referire la originea sa religioasă, accentuând că părinții dănsului au fost greco-orientali. Bineînțeles că nu se cuvine să confundăm religia ortodoxă cu ortodoxismul evreiesc – în cazul acesta încă este de înțeles supărarea. Să te simți incomod cu denumirea „greco-oriental”, e cam greu de înțeles, dar hai să acceptăm. Dar să te simți jignit, cred că înseamnă suprasensibilitate.

Preotul Becan spune: „Așa este foarte greu să facem ecumenism dacă nici măcar cu noțiunile de bază nu suntem lămuriti...” Oare numai pastorul Rus nu este lămurit cu noțiunile de bază sau și cei de la Institutul de Lingvistică al Academiei Române au probleme de interpretare? Dacă deschidem Dicționarul explicativ al limbii române, editat în anul 1998, la cuvântul *greco-oriental*, definiția nr. 1 este: „Care ține de religia ortodoxă; ortodox, greco-răsăritean”; 2. „Persoană care aderă la religia ortodoxă; ortodox, greco-răsăritean.” După acest cuvânt nu se specifică prin abrevieri că această noțiune ar fi peiorativă, depreciativă sau învechită și nici măcar că ar fi rară.

La cuvântul *ortodox* aflăm următoarele: „care ține de biserica creștină răsăriteană, de ortodoxie, care este conform cu doctrina acestei biserici”.

În anul 1934 a apărut la București cartea lui N.V. Pantea, intitulată *„Legea strămoșească văzută și descrisă de istoricii români cei mai de seamă și de profesorii de la facultățile de teologie ortodoxă”*. Autorul nu face altceva decât să culeagă din toți istoricii cei mai mari referiri la religia românilor. Nu aş vrea să intru în detalii, dar merită să citim ce scrie, de exem-

plu, Xenopol despre „Înrăurirea bisericii bulgărești asupra minții și dezvoltării poporului român, care ținu aproape opt veacuri, care fu din cele mai dăunătoare” sau alți istorici ca D.Drăghicescu sau Gh.M. Ionescu despre „influența culturii grecești la români”.

Stând de vorbă cu tatăl meu, m-a asigurat că nu numai la Cenad a fost școală greco-orientală, ci și la Micherechi, fiind și el elevul acelei școli.

Eu îmi aduc bine aminte de nu prea îndepărtatele conversații ale micherechenilor cu ungurii din împrejurimi, că ei se identificau din punct de vedere religios astfel: „Mi görög-keletiek vagyunk”; acest lucru nu-l spuneau cu rușine, din contră... Au fost încercări ca, în aceste conversații, micherechenii să se identifice ca ortodocși, dar ungurii pur și simplu nu înțelegeau despre ce este vorba și atunci cei întrebați „cedau” și spuneau că „görög-keletiek vagyunk”. Cei interesați dădeau din cap afirmativ, că acum înțeleg.

Dar să vedem care termen l-a folosit România „oficială” în anul 1945. Recent am primit un document deosebit de interesant (poate ar merita o mai mare atenție din partea presei), în care micherechenii cer să fie anexată România comuna lor. A. Neguș, consul general, înaintază petiția celor din Micherechi secretarului general V. Stoica de la Direcțiunea Afacerilor Politice a Ministerului Afacerilor Străine, însoțită de o „Notă de serviciu” în care printre altele aflăm următoarele: „Comuna Micherechi, situată pe granița trianonică dintre România și Ungaria, este în mare majoritate românească. Numărul total al românilor din această comună este de circa 3650. Ei sunt toți de religie greco-orientală.” „Parohia greco-ori-

entală din Micherechiu a aparținut Episcopiei de Oradea. Prin decretul din 13 Aprilie 1941 al Regentului Horthy înființându-se Episcopia greco-orientală maghiară, parohia românească din Micherechiu a fost încorporată acestei Episcopii.”

Sunt de acord cu preotul Becan că trebuie să ne respectăm reciproc. Însă nu cred că pastorul Rus și-a numit părinții (pe care i-a iubit) greco-orientali ca să jignească pe cineva, ci pentru că în acele vremuri aceasta era denumirea larg răspândită și folosită. Dânsul pe aceasta o consideră și acum denumirea corectă, iar eu nu cred că prin aceasta ar fi atacat conținutul religiei strămoșilor.

În ce privește ecumenismul, încă este voluntar și nu obligatoriu. Trebuie însă să ne pună pe gânduri fenomenul ce se întâmplă în țările apusene. Nemaivăd enoriași, bisericile creștine sunt închise și vândute cu duiumul, sunt transformate în centre de recreere, magazine etc. Homosexualitatea și pedofilia sunt la ele acasă. Practic trăim agonia creștinismului occidental. În schimb, islamul și alte religii păgâne orientale câștigă tot mai mult teren; moscheile se ridică din pământ ca ciupercile după ploaia caldă. Ceea ce se întâmplă în occident, cu un mic decalaj, ajunge și la noi, chiar ne bate la porți. Dacă luăm în considerare excluderea sub orice formă a referirii la creștinism din constituția Uniunii Europene, viitorul pare a fi chiar sumbru. De aceea, creștinii nu-și pot permite să se dezbină ținând cont de lucrurile care îi despart, cum ar fi denumirile lor, ci mai degrabă trebuie să se unească în proslăvirea lui Cristos Cel înviat, de la care și-au primit frumoașa denumire de „creștin”.

Gheorghe Ruja

Teodor Rocsin

(1944–2008)

Născut la 15 ianuarie 1944, din părinții Vasile Rocsin și Floarea Gurzău, Teodor este cel de-al doilea copil dintre șapte rămași în viață. Făcând parte dintr-o familie numeroasă, a trebuit să muncească din copilărie ajutându-și părinții la muncile câmpului și creșterea animalelor, mai ales având în vedere faptul că era unul din primii copii. Fiind harnic, la vârsta de 16 ani dobândește diploma unei școli profesionale după care lucrează ca zugrav. Își întemeiază un cămin la vârsta de 19 ani, alături de Ileana Iuhas căreia îi rămâne credincios, lăsând în urma lor un exemplu demn de urmat nu numai pentru copiii lor ci pentru oricine își dorește o familie fericită.

Viața lui ia o întorsătură deosebită atunci când, alături de soția lui, încheie legământul cu Dumnezeu în apa botezului, în noiembrie 1973, botezul fiind efectuat de fratele Fábán József și astfel devine membru al bisericii penticostale din Micherechi, atunci nou înființată. Îl urmează pe Domnul cu o râvnă și statornicie deosebită care îl caracterizează până în ultimele clipe ale vieții lui. A slujit în conducerea bisericii ani de-a rândul, alături de fratele Ioan Bihari. În anul 1994 este ordonat ca și conducătorul Bisericii Penticostale din Micherechi, iar nu mult după aceea este ales ca membru în Comitetul de Presbiteri al Cultului Penticostal din Ungaria.

Credința, răbdarea și statornicia i-au fost puse la încercare de o boală nemiloasă care a început la sfârșitul anului 2003, apoi accentuându-se tot mai mult, a făcut ca fizicul său să slăbească până când s-a stins din viață imediat după „noaptea dintre ani”, în ziua de 1 ianuarie 2008.

Întotdeauna revelioul marchează sfârșitul unei perioade și, totodată, începutul unui necunoscut sau, dacă vreți, a unui nou drum. Dar cine și-ar închipui un sfârșit și un început marcat de moarte? Și totuși, pentru fratele nostru Toader a însemnat sfârșitul suferințelor, durerilor și a lacrimilor și începutul unei vieți veșnice, alături de Isus căruia și-a predat viața.

Ne vom aminti întotdeauna numai de clipele plăcute trăite împreună, îl vom prețui pentru toate sfaturile primite și vrem să fim marcați de statornicia văzută în slujirea lui. Serviciul de înmormântare a avut loc în ziua de 3 ianuarie 2008, condus de către presbiterul bisericii Dorin Gavra, din cuvânt predicând fratele Ioan Bogdan, vicepreședintele Comunității Penticostale de Oradea și pastor al bisericii „Tabor” alături de Pataki Albert, președintele Cultului Penticostal din Ungaria. Biografia și cuvintele de rămas bun din partea familiei au fost rostite de Durkó Albert, pastorel Bisericii Penticostale nr. 1 din Micherechi, iar tinerii bisericii au sensibilizat inimile celor prezenți prin cântări închinare lui Dumnezeu cu acest prilej.

Dorin Gavra, presbiter

„Căci sfatul este o candelă, învățătura este o lumină, iar îndemnul și mustrarea sunt calea vieții.” (Proverbe 6:23)

Cuvântul – ucide sau zidește!

„Pune, Doamne, strajă gurii mele și ușă de îngrădire împrejurul buzelor mele” (Psalmi 140,3)

Cuvântul înseamnă mult în viața noastră. Prin cuvânt îți exprimi sentimentele, prin cuvânt poți să bucuri pe cineva sau poți întrista. Tot prin cuvânt poți salva un suflet sau îl poți arunca în deznădejde. Cuvântul îi poate apropia pe oameni, dar îi poate și îndepărta. Sunt, de asemenea, cuvinte care distrug vieți.

Trăim într-o societate democratică și suntem pentru libertatea de opinie. Însă atunci când opiniile personale publice sau foarte influente (politicieni, scriitori, oameni de presă, super-staruri etc.) otrăvesc (chiar dacă nu sunt percepute ca otravă), Biserica trebuie să ia atitudine (și ia de fiecare dată, vezi atitudinile față de homosexualitate, avorturi, pericolul prozelitismului sectar etc.) prin mass-media, dar în primul rând prin cateheză susținută și predici.

În ziua de astăzi, religia nemaifiind o problemă de stat, ci una privată, Biserica se impune destul de

greu, iar părerea ei nu este întotdeauna ascultată.

Despre pericolul secularizării s-a vorbit nu o dată. Părintele Dumitru Stăniloae spunea că „teologul are Cuvântul” și s-ar cuveni să aibă și ultimul cuvânt.

Prin cuvânt poți manipula mase întregi. Exemplul cel mai concret îl dă psihologia reclamei publicitare, cuvântul frumos rostit, construcțiile deosebite, persuasive, arta de a vorbi frumos folosind un stil ales, într-un cuvânt „retorica” – a fost în vechime la mare preț. Nu te puteai numi cu adevărat om de cultură fără studii retorice. Chiar și marii Sfinți Părinți ai primelor veacuri creștine au studiat retorica.

Și tocmai pentru că poți manipula, pentru că poți crea mentalități greșite, străine de duhul evanghelic, Biserica acționează apărându-i pe bunii creștini de ideile progresului modern pierzător de suflet.

Latinii spuneau: „Verba volant” (cuvântul zboară),

însă creștinismul dă o altă valoare cuvântului. El nu zboară, nu se pierde, ci vom merge cu el la Judecată. Vom da seama atunci în fața lui Hristos, Cuvântul Întrupat și Judecătorul tuturor, de faptele, de gândurile, de cuvintele noastre, de efectul pe care l-au avut în timp asupra urmașilor.

Sfântul Ioan Iacob Hozzevit (1913–1960), sfânt român, cu moaște întregi, neputrezite, și autor a numeroase poezii duhovnicești, scria în poezia sa „O, om”:

„O! om ce mai răspundere ai / De tot ce faci pe lume / De tot ce spui în scris sau grai! / De pilda ce la alții dai / Căci ea mereu, spre iad sau rai / Pe mulți o să-i îndrume. / Ce grijă trebuie să pui / În viața ta, în toată, / Căci gândul care-l scrii sau spui / S-a dus, pe veci nu-l mai aduni / Și vei culege roada lui / Ori viu, ori mort odată. / Ai spus o vorbă, vorba ta, / Mergând din gură în gură / Va-nveseli și va-

ntrista / Va curăți sau va-ntina / Rodind sămânța pusă în ea / De dragoste sau ură. / Scrii un cuvânt; cuvântul scris / Este un leac sau o otravă. / Tu vei muri, dar tot ce-ai scris / Rămâne-n urmă drum deschis / Spre ocară sau slavă. / Ai spus un cântec, versul tău / Rămâne după tine / Îndemn spre bine sau spre rău / Spre curățire sau desfrâu / Lăsând în inimi rodul său / De har sau de rușine / ... / Deci nu uita: fii credincios! / Cu grijă și cu teamă / Să lași în inimi luminoși / Un semn, un gând, un drum frumos / Căci pentru toate ne-ndoiș / Odată vei da seama”.

Înțelepciunea populară spune: „Nu arunca vorba la întâmplare cum arunci cu piatra după câini, că se poate întoarce împotriva ta și să te muște ca și câinii”.

Din păcate, foarte mulți aruncă vorbe la întâmplare, îndemnând la violență și libertate sexuală, favorizând adorația ocultă, sa-

tanică, intoxicând tineretul, creându-i „mentalități revoluționare”.

Avem datoria de a spune ceea ce este da, da; și ceea ce este nu, nu; iar ce e mai mult decât acestea, de la cel rău este (Matei 5, 37), de a încuraja, de a ridica moralul, de a nu da pe nimeni înapoi de la înfăptuirea unui lucru bun și ziditor. Să nu destrămăm visele frumoase ale apropiatului. Să-i facem pe cei de lângă noi să se simtă bine în preajma noastră.

Vom auzi șoptind glasul inimii apropiatului: „Mai spune ceva... îmi place să te ascult, cuvintele tale sunt ca niște... daruri!”

De asta ne încredințăm și regele Solomon când spune: Cuvintele frumoase sunt un fagure de miere, dulceață pentru suflet și tămăduire pentru oase (Pildele lui Solomon 16,24).

(Din volumul „Hristos și tinerii” de Laurențiu Dumitru, Editura Bunavestire, 2003)

„Să-l ai pe Domnul în inima Ta!”

Petru Caba și Ovidiu Caba din Oradea, precum și cântările corului sosit din orașul bihorean. Credincioșii s-au mai bucurat și de prezența fraților din comuna Avram Iancu. Predica rostită de Ovidiu Caba a pus accentul pe importanța bisericii, pentru că binecuvântarea lui Dumnezeu ne poa-

te ajuta, iar apoi a vorbit despre oameni care au avut o credință puternică, care și-au pus nădejdea în cuvântul lui Dumnezeu, în Sfânta Scriptură. Ei au fost Moise și David. „Sfânta Scriptură ne povestește despre poporul israeliților, ocrotiți de Dumnezeu, care au fost atacați de către un

neam războinic și crud. Cele două armate stăteau față în față așteptând lupta. Dintre filistenii, căci așa se numeau dușmanii israeliților, a ieșit un luptător cum nimeni nu mai văzuse, un adevărat uriaș, cu o sulită imensă în mână, cu platoșă și scut, și cu un coif de aramă. Numele său

era Goliat, uriașul neînvins, și Goliat a început să strige la ostienii israeliți, înfricoșați deja de statura lui impunătoare. Dar a venit un copil, David, un tânăr simplu și credincios, chiar atunci în tabăra israeliților, la frații săi mai mari, și când a văzut că este mare haos acolo, l-au îmbrăcat pe acest copil cu tot felul de straie. David a zis: mă duc în numele Domnului, aceluia viu. S-a dus să se lupte cu acel om din vremea aceea cu cine nu a avut nimeni curajul să se lupte, și acel tânăr a învins uriașul, pentru că a avut credință în Dumnezeu.” Predica lui Ovidiu Caba s-a încheiat în următorul fel: „Nu putem să avem o sărbătoare dacă sărbătoritul nu este acolo, faceți-i loc în seara aceasta să se nască în inimile Dvs.!”

Toate cheltuielile acestui eveniment au fost asigurate de proprietarul magazinului, Mihai Nistor și soția lui, căruia membrii Oastei Domnului le mulțumesc și pe această cale, și le doresc ca Dumnezeu să-i răsplătească pentru acest fapt.

A.C.Cz.

Pe 6 ianuarie, creștinii ortodocși prăznuiesc Botezul Domnului sau Boboteaza, zi ce marchează sfârșitul ciclului de sărbători dedicate Anului Nou. Sărbătoarea reprezintă botezul în apa Iordanului a Mântuitorului Iisus Hristos de către Sfântul Ioan Botezătorul. În ajunul și în ziua de Bobotează, în toate bisericile ortodoxe, cu puterea Duhului Sfânt, la rugăciunile arhierilor și preoților se sfințește aghiasma cea mare. Vizita unor oaspeți din România în satul Micherechi a fost prilejuită de această sărbătoare creștină. La 7 ianuarie, membrii Adunării Oastei Domnului și ai altor confesiuni din Micherechi s-au bucurat de oaspeți sosiți din România, membrii ai Adunării Oastei Domnului. Sala de rugăciune a fost neîncăpătoare în după-masa zilei de luni, când credincioșii micherecheni din nou au avut posibilitatea să asculte minunatele cântări și cuvinte de învățătură de la preotul Marian Mărcuș, sosit din Caransebeș cu soția lui, predicile rostit de frații

CULTURĂ
GENERALĂ

De ce execută albinele dansul din codiță?

Pentru a comunica între ele. Dacă o albină a descoperit o sursă de hrană situată la o depărtare de până la 80 m de stup, ea execută în stup mișcări circulare (dansul în cerc). Dacă sursa de hrană se află mai departe, albina zboară în formă de opt, iar la mijlocul drumului mișcă din partea posterioară a corpului. Durata și numărul dansurilor indică distanța exactă, iar unghiul axei mediane față de soare indică direcția în care se află hrana. Celelalte albine arată că au înțeles mesajul luând parte la dans.

Cine a inventat în 1888 anvelopele pneumatice?

Irlandezul John Boyd Dunlop (1840–1921), care a fost, de fapt, medic veterinar.

Cum se numește noua formă de tranzacții bancare?

Telebanking, numit și homebanking, care face posibilă efectuarea de acasă a tranzacțiilor bancare prin intermediul telefonului sau al computerului, adică se poate afla situația contului, se pot da sau anula dispoziții de plată permanente sau se pot efectua viramente pe cale electronică, fără a fi necesar să se meargă la bancă.

Ce este un foileton?

Paginile culturale dintr-un cotidian sau dintr-un ziar săptămânal. Termenul provine din cuvântul francez *feuille*, care înseamnă „foaie”. Foiletonul cuprinde știri din viața culturală, eseuri, dezbateri pe marginea unor piese de teatru, cărți și alte evenimente culturale; adesea se tipăresc și texte literare. Și publicațiile separate aparute în spațiul rezervat foiletonului se numesc foiletoane.

Cum a devenit Castelul din Heidelberg „cea mai pitorească ruină a Germaniei”?

La sfârșitul secolului al XVII-lea castelul urma să fie aruncat în aer de trupele franceze, însă acțiunea a eșuat. Castelul de la Heidelberg este unul dintre principalele monumente ale Renașterii germane.

Primele civilizații

Preistoria

Homo sapiens sapiens (primii oameni) au apărut pe Pământ acum 100.000 de ani. Mult timp, ei au fost nomazi și vânau pentru a se hrăni. Apoi au început să crească animale, să cultive pământul și să construiască așezări.

Vânat și plante
sălbatic

Primii oameni au fost vânători. Ei nu au trăit tot timpul în același loc, ci

erau, în același timp, o materializare a credințelor și spaimelor oamenilor preistorici. Pentru a-și cinsti morții, ei au aranjat în diferite moduri pietre uriașe – menhirele și dolmenele.

Omenii preistorici obțineau culorile din pietre sfărâmate, negri, roșii sau maro, pe care le amestecau cu un lichid. Pentru iluminat, foloseau lămpi în care ardeau grășime.

într-un loc, de obicei acolo unde era câmpul pe care îl cultivau. Astfel, oamenii au construit primele sate pe care le-au locuit.

În sate, toată lumea munca: unii păzeau turmele, alții lucrau la câmp sau făceau unelte etc.

Pentru a-și păstra alimentele, oamenii au învățat să facă vase. De asemenea, ei țeseau lâna oilor, din care făceau apoi haine.

De ce numim
această perioadă
„Preistorie”?

Preistoria este perioada cuprinsă între apariția omului și inventarea scrisului. Acest răstimp îndelungat este numit „Preistorie” fiindcă oamenii de atunci nu au lăsat nimic scris în urma lor.

Cât timp a durat
această perioadă?

Preistoria reprezintă 99% din marea aventură a omului. Ea a durat mai multe milioane de ani. Oamenii asemănători cu noi au apărut acum 100.000 de ani. Istoria (perioada din care s-au păstrat scrieri) a început doar de 5.000 de ani.

De unde știm
ce s-a întâmplat
în Preistorie?

Fiindcă au fost găsite oseminte și obiecte ale oamenilor preistorici: arme, unelte, desene rupestre, urme ale așezărilor și chiar resturi de alimente.

erau nomazi. Pentru a găsi vânat, se deplasau în grupuri mici, în căutarea celor mai bune terenuri de vânătoare. De fiecare dată, construiau colibe sau ridicau corturi pe malurile apelor. Ei se hrăneau cu carnea animalelor vânată și cu plantele sălbatic pe care le culegeau. Din pielea animalelor își confecționau haine pentru a se apăra de frig.

Pentru a vâna, oamenii preistorici își confecționau sulite din lemn cu vârfuri de piatră cioplită.

Desenele din peșteri

Încă din Preistorie, oamenii au realizat adevărate opere de artă. Ei au pictat, pe pereții peșterilor, animalele pe care le vânau. Aceste desene nu aveau doar un rol decorativ, ele

Revoluția agriculturii

Înainte cu aproximativ 10.000 de ani, oamenii și-au schimbat complet modul de viață: au început să-și producă singuri hrana. Ei au semănat semințele plantelor sălbatic, obținând astfel recolte. Totodată, au început să crească animale: capre, oi, porci și vite. Agricultură i-a obligat să se stabilească

După faptă și răsplată

Cândva, într-un sat îndepărtat, trăia o fată: bună, harnică și cuminte, dar săracă de tot. Nimeni n-o lua în seamă, nici chiar vecina ei care avea și ea o fată: leneșă, rea și, firește, invidioasă. Cum vecina nu avea pricină să fie cu ochii pe fata cea harnică, o lăsa în pace, clevetind pe seama altora mai chivernisite. Dar numai până într-o bună zi. Într-o dimineață, pe când se afla în pădure, fata cea cuminte și bună, cu coșulețul sub braț, ca să culeagă fragi și mure, și cu un codru mare de pâine în mână, ca să-și mai astâmpere foamea, iată că înaintea ei apare o bătrânică și-o întreabă:

– Fata babii, deși văd că nu ai decât codrul ăsta de pâine la tine, n-ai vrea să-mi dai și mie o bucățică? Fie-ți milă, că tare mi-e foame!

– De ce să nu-ți dau, mătușică? Iată, ia toată pâinea pe care o am. Lasă că ajung eu acasă și apoi o să culeg un coș plin de fragi și mure și o să am ce mânca, îi răspunse iute și-i întinse pâinea.

– Copilă dragă, am vrut doar să-ți încerc inima, să văd cât ți-e de bună. Acum meriți să te răsplătesc pentru bunătatea ta. Ia această ulcică. Să știi că-i fermecată. Ține minte ce-ți spun. O vei pune pe masă și vei spune: „Ulcică fermecată, fă mămligă îndată”. Și când vei crede de cuviință că ți-e de ajuns, vei spune: „Ulcică fermecată, de-ajuns de-astă dată!”. Nu uita ceea ce ți-am spus și vei avea toată viața de mâncare, încheie mătușa și după ce-o mângâie pe fată, se făcu nevăzută. Iar fata rămase cu ulcica în brațe. Nu prea știa ea ce să creadă: așa să fie sau nu?

Culese iute-iute fragii și murele și într-un suflet alergă acasă. Pe drum, o văzu alergând fata cea rea a vecinei. Părându-i-se tare ciudat că fata alerga atât de zglobiu, se luă după ea,

și când fata intră în casă, vecina se așeză în dreptul ferestrei deschise, să vadă de ce zorise atâta. Și ce văzu? Fata se așeză pe un scaun în fața mesei pe care pusese ulcica și apoi rosti cuvintele pe care o învățase bătrânică.

– Ulcică fermecată, fă mămligă îndată!

Și unde începu să crească o mămligă ca aurul la culoare, de-ți lăsa gura apă. De cum văzu și auzi fata cea rea care pândea la fereastră ce se întâmplă, nu mai avu liniște și fugi la maică-sa ca să-i povestească pe nerăsuflăte tot ceea ce văzuse cu ochii ei.

Maică-sa ascultă atență cele istorisite, apoi își povățui odrasla:

– Fata mea, du-te iute înapoi lângă fereastră și uită-te în odaie bine, să vezi unde așază ulcica aceea fermecată, iar mâine, când s-o duce iar la pădure, te furișezi și-o aduci la noi.

Zis și făcut. Se duse de se uită iar la fereastră, și cum fata n-avea în casuță prea multe lucruri, văzu ulcica imediat cum stătea cocoțată pe dulap. Într-adevăr, a doua zi, fără nici o grijă, fata cea cuminte se duse din nou în pădure după fragi, ba chiar se gândea că, dacă o mai întâlnește pe bătrână, să-i mulțumească și să-i ceară și iertare, că în inima ei se cam îndoise de puterea ulcelei.

În timp ce ea, veselă, culegea fructe, fata cea leneșă și rea a vecinei se strecurase în casă și acum

alerga bucuroasă cu ulcica furată în brațe. I-o dădu maică-și, dar ea, cam neîncredătoare, o lăsa pe fiică-sa să încerce minunea cu ulcica făcătoare de mămligă. Și fata ei puse ulcica pe masă și, cum ținuse minte cuvintele pe care le auzise, strigă răstită și grăbită: „Ulcică fermecată, fă mămligă îndată!”

Și numai ce se porni să crească o mămligă frumoasă și galbenă, și creștea și creștea... și în culmea fericirii, se repeziră amândouă să ia două ceaine uriașe să le umple. Dar, când se întoarseră, priviră înmărmurite la mămliga ce dase afară din ulcică, umpluse masa și se întinsese pe jos și creștea neconținut în odaie și acum se scurgea pe ușă afară. Ele, speriate, se opăriseră, plângeau și țipau de spaimă și durere. Se adunase lume multă, dar nimeni nu pricepea nimic din ce vedea înaintea ochilor. Spre norocul lor, tocmai atunci se întorcea de la pădure și fata cea cu inima bună care pricepu imediat tot. De departe ea începu să strige din răspuțuri:

– Ulcică fermecată, de-ajuns de-astă dată! Și ca prin farmec, revărsarea aceea de mămligă fiartă încetă.

Fata cea rea îi ceru iertare, rușinată că fusese descoperită. Abia acum se dumirise de cele întâmplate. Când alergase cu suflul la gură, să-i dea de veste maică-si de minunea ce văzuse, nu mai avusese răbdare să audă și porunca ce oprea din crescut mămliga din ulcică. Și cât stătură ele la destăinui și iertăciuni, se răcise și mămliga risipită, așa că fata cea bună își putut lua ulcica înapoi acasă.

După asemenea pățanie, parcă se mai schimbă și vecina și fiica ei. Și din ziua ră pricină, nu mai cutezau niciodată să se mai furișeze în casele altora.

(poveste croată)

Activități de iarnă la școala din Aletea

Cu două zile înainte de primirea vacanței de iarnă, pe 20 decembrie, elevii de la școala românească din Aletea au avut plăcuta ocazie de a participa la un concurs de tenis de masă. Concursul a fost organizat de foști mari jucători de tenis aleteni, prin rândul cărora se numără și consilierul orașenesc *Turóczi András*. Aceștia au prezentat copiilor un joc model, așa că în prima fază elevii școlii au asistat la jocul de tenis ca spectatori, iar în a doua fază au jucat și ei, după care a avut loc și un mic concurs. În încheiere, elevii au fost premiați cu diplome și cu dulciuri acordate de organizatori. Aceștia s-au despărțit de copii cu promisiunea că vor mai organiza niște cursuri de perfecționare, antrenamente de tenis de masă ca să-i inițieze în această ramură sportivă.

Cu o zi mai târziu, pe 21 decembrie, elevii școlii românești din Aletea au participat la tradiționala serbare de Moș Crăciun, care s-a desfășurat la sediul autogovernării românești locale. Aici elevii au prezen-

tat un program artistic cu obiceiuri de Crăciun. La serbare a asistat și originalul Moș Crăciun din Aletea, *Gheorghe Bagy*, care la sfârșitul serbării le-a vorbit copiilor despre însemnătatea sărbătorii și le-a împărțit daruri, oferite de Autogovernarea Românească din Aletea și de Comisia pentru cultură și sport a orașului. „Moșul răspunde întotdeauna pozitiv invitației noastre și ne bucură foarte mult prezența lui în rândul copiilor, fiindcă dă o notă de autenticitate întâlnirii”, a menționat *Cornel Nișu*, directorul școlii românești din Aletea.

Din informațiile primite de la domnul director Nișu, am aflat că în prezent elevii școlii românești se pregătesc pentru concursul de poezie „Mihai Eminescu”, care va avea loc la Apateu, iar la sfârșitul lunii ianuarie, vor participa la serbarea de la Aletea ocazionată de Ziua Culturii Maghiare, unde vor mai lua parte și copii din Micherechi, Leucușhaz și elevi ai școlii maghiare din oraș.

A.L.B.

Balul panglicii la Liceul „Bălcescu”

În ziua de sâmbătă, 9 februarie, Liceul Românesc din Julia va organiza tradiționalul bal al panglicii. Festivitatea absolvenților va avea loc în sala de teatru a Centrului Cultural Românesc, unde vor evolua pe scenă cei 27 de elevi ai clasei 12, conduși fiind de di-

riginta *Eva Moldovan Szentléleki*. Programul cultural, pe care absolvenții îl vor prezenta familiilor, prietenilor și profesorilor lor, alături de organizatorii seratei, colegii din clasele 11, va continua cu cină și cu petrecere.

A.C.Cz.

Olimpiada școlară la limba română

Joi, 10 ianuarie, la Centrul Cultural Românesc din Julia s-a desfășurat olimpiada la limba și literatură română, proba în scris, cunoscută sub numele de OKTV, pentru elevii din clasele 11 și 12 ale Liceului „Nicolae Bălcescu” din Julia. Cei care dintre aceștia vor

reuși să obțină punctajul necesar vor merge mai departe la proba orală, care va avea loc pe 26 martie. La fel ca în anii precedenți, elevii care vor trece cu foarte bine și proba orală vor fi scutiți de bacalaureatul la limba română.

A.L.B.

Regele Mihai schimbă statutul Casei Regale Române

Regele Mihai I al României a semnat duminică, 30 decembrie, un nou statut dinastic, conform căruia moștenitor al Casei Regale este *Alteța Sa Regală Margareta*.

Documentul, semnat la castelul Săvârșin la 60 de ani de la abdicarea forțată a regelui, reglementează drepturile și obligațiile membrilor familiei regale. Noul statut dinastic ar aboli așa numita lege salică, legea care interzice ascensiunea la tron a femeilor.

„Fiica mea cea mare, Principesa Margareta, va fi succesorul meu dinastic și Șef al Casei Regale a României, după moartea mea” anunță regele Mihai I. „În cazul în care Națiunea română și Parlamentul României vor considera potrivită folosirea monarhiei ca formă de gu-

vernământ, solicit Parlamentului să renunțe la aplicarea legii salice, care nu corespunde nici drepturilor din Europa de astăzi, nici valorilor societății românești. Până când aceste lucruri se vor întâmpla, Principesa Margareta va rămâne, după moartea mea, Șeful Casei Regale a României și Custode al Coroanei României.”

Regele Mihai a mai anunțat și că are de gând să reactiveze Ordinul „Carol I” ca ordin de familie. Fostul suveran a precizat că acest sistem de decorare nu intenționează să intre în contradicție cu distincțiile și decorațiile acordate de președintele României, având mai degrabă un caracter „dinastic, simbolic și de familie”. E.I.

Au fost bucătarii regelui Mihai

Atmosferă de poveste, cu regi, prinți și cavaleri, a caracterizat Balul de Cristal din Arad, organizat în sâmbăta dinaintea Crăciunului. Evenimentul din 22 decembrie s-a derulat sub patronajul Casei Regale a României și a fost organizat în scop caritabil. Balul a fost onorat de prezența Majestăților Lor Regele Mihai I și Regina Ana.

Aflat la a doua ediție,

Balul de Cristal și-a propus strângerea de fonduri pentru acțiuni caritabile. Pentru arădeni a devenit deja cel mai important eveniment al anului.

Printre sutele de invitați, s-au regăsit și vedete și personalități politice. Participanții s-au bucurat de momentele artistice speciale susținute de violonistul Alexandru Tomescu, de Maia Morgenstern, Marcel

Iureș, Constantin Talmaciu, Dan Puric și soprana Gabriella Morigi.

Mâncărurile care au fost servite participanților la bal au fost pregătite de un grup de bucătari internaționali, printre care s-au aflat și doi meșteri bucătari români din Ungaria, Ioan Brândaș și Gheorghe Amburuș, amândoi originari din Chitighaz.

E.I.

APEL Fotografia, moștenire de familie

Istoria unei comunități în imagini. În albumul fiecărei familii românești există fotografii cu copii, cu familii, cu cătane, cu lucrările de pe câmp, cu minunatele noastre dansuri populare etc. Toate acestea fac parte din patrimoniul cultural material al românilor din Ungaria, un patrimoniu care stă ascuns.

Muzeul Erkel Ferenc din Julia și Editura Noi lansează un apel în rândul românilor din Ungaria de a contribui la îmbogățirea colecției de fotografii vechi despre comunitatea românească din această țară, de a scoate la lumină aceste valori.

Așteptăm să ne trimiteți fotografiile pe adresa Editurii Noi (Julia, strada Gh. Doja nr. 8), cu toate informațiile pe care le aveți despre aceste poze. Ele vor fi scanate, introduse într-o bază de date, după care se vor înapoia.

Cele mai interesante fotografii vor fi publicate în săptămânalul „Foaia românească”, cu toate informațiile legate de familia de la care provine. Se planuiește, ca din materialul adunat să se realizeze o expoziție, la care să fie invitați toți cei care au contribuit la scoaterea la lumină a acestor valori ale naționalității române din Ungaria.

Fotodocumentar

Ana Peac, născută Bonțigan, cu fiul său Gheorghe, din Chitighaz
(Fotografie din arhiva lui Gh. Popa)

De 50 de ani vindecă bolnavii din Chitighaz

Interviu cu medicul dr. Szegvári József despre cum a învățat românește și cum a îndrăgit chitighăzenii

Om cu viziune largă, suflet blând, profesionist bun, dr. Szegvári József a împlinit, la sfârșitul anului trecut, 50 de ani de activitate ca medic de familie la Chitighaz. A văzut lumina zilei la 1 septembrie 1931, în sătulețul Kevermes, într-o familie de oameni simpli. A avut o atracție deosebită față de carte și în urmă cu o jumătate de secol, în anul 1957, după ce a absolvit Universitatea de Medicină din Seghedin s-a stabilit în satul românesc, unde trăiește și acum. Nu are rădăcini românești, dar iubește limba română și s-a apropiat mult de românii din Chitighaz a căror limbă o vorbește cu foarte mult drag.

– După ce am terminat universitatea, am avut posibilitatea să concurez pentru un post de medic în județul în care m-am născut. Astfel mi-am înaintat concursul pentru Chitighaz, aici am avut posibilitatea să înlocuiesc un medic mai în vârstă. Bineînțeles că am câștigat concursul, o perioadă am lucrat în paralel amândoi medicii, după care am rămas singur vreo doi ani de zile, perioadă în care a fost foarte greu.

– Vă mai amintiți în urmă cu o jumătate de secol când v-ați început cariera la Chitighaz, cum erau oamenii, localitatea?

– Îmi amintesc că după ce mi s-a acceptat concursul și s-a stabilit când să ne mutăm la Chitighaz, am adus-o pe soția mea să vadă care ne va fi viitorul cămin. Soția mea este născută tot la Kevermes, dar eu am cunoscut Chitighazul puțin mai bine decât ea, pentru că am făcut școala primară la Aletea. Bineînțeles că nu aveam pe atunci mașină și nici măcar bicicletă. Am venit de la Kevermes cu trenul, într-o zi ploioasă, iar de la gară venind pe strada principală spre centru era noroi peste tot. Soția mea a început să plângă, ce va fi cu noi aici. Satul era sărăcăcios, locuința unde am stat lăsa de dorit, eram străini, și așa mai departe. Dar am trecut peste toate, a trecut jumătate de secol și noi suntem tot aici, și nu mai găsești străzi fără trotuar, iar drumurile aproape toate sunt asfaltate, cunoaștem tot satul, iubim oamenii de aici și suntem respectați. Am trecut prin multe, și rele, și bune, dar totul a rămas trecutului. Am avut și perioade când m-am pregătit să plec, dar am rămas totuși...

– Știați românește, când ați venit aici? Cum v-ați înțeles cu sătenii care nu vorbeau ungurește?

– Când am venit aici am știut puțin românește. Familia mea au fost maghiari toți, dar cât am învățat la școala primară din Aletea, am locuit în gazdă la o femeie care nu știa ungurește și astfel am învățat eu românește. Am locuit la ea trei ani. Numai că am urmat liceul, după care șase ani universitatea, unde nu am mai auzit vorbă românească, și am uitat mult. Dar când am ajuns aici la Chitighaz mi-a prins bine că știam puțin vorbi și am fost nevoit în continuare să învăț, pentru că pe acea vreme erau cu mult mai mulți români în sat și foarte mulți bătrâni nici nu știau ungurește. Așa că am învățat de la oameni, am răsfoit câteodată și dicționarul, și vorbesc cu plăcere. Și acum mai sunt câte o nană, două, care nu vorbesc ungurește.

– La împlinirea a 50 de ani de activitate ați fost dis-

tins cu o diplomă de aur. Ce a însemnat pentru dumneavoastră acest premiu?

– Am fost premiat pe 16 noiembrie, cu o diplomă de onoare pentru împlinirea a 50 de ani de activitate, și la împlinirea a 50 de ani de când am terminat universitatea. În aceeași zi cu festivitatea înmânării diplomei am avut și întâlnirea de promoție, dar din păcate, o treime din foștii colegi de studenție nu mai trăiesc, iar dintre cei în viață au lipsit foarte mulți. Când au fost înmânate diplomele de aur, a trebuit să urcăm niște trepte, iar dintre colegii prezenți numai eu și un alt

coleg nu am avut nevoie de ajutor. Sunt foarte mândru de aceasta. M-am bucurat mult de această distincție, pe care cred că o merit pe deplin. În cei 50 de ani de activitate am trecut prin multe. Din 1992 sunt în pensie, dar muncesc ca privat și, spre bucuria mea, bolnavii mei țin la mine. Am crezut că la bătrânețe bolnavii mă vor părăsi, dar foarte mulți mă întrebă și acum: „Așa-i că nu mergeți în pensie, mai lucrați, nu ne părăsiți?”

– Sunteți și consilier în autogovernarea locală de foarte mulți ani, iar o dovadă că sătenii vă iubesc

este și acest fapt că ani de-a rândul v-au ales și au avut încredere în dumneavoastră...

– Și actual sunt consilier, și președintele comisiei de sănătate, iar în decurs de 50 de ani la două cicluri nu am candidat, dar în rest la toate alegerile am fost ales. În anul 1992, când am ieșit la pensie, am fost premiat din partea primăriei cu distincția „Pentru Chitighaz”.

– Pe parcursul discuției noastre ați amintit că ați dorit de mai multe ori să plecați din Chitighaz. Cum de ați rămas totuși aici?

– Cu ani în urmă am plănuisit să merg de medic la Budapesta. Aș fi avut și post, dar între timp am primit o distincție de la minister și am rămas mai departe aici. În total de trei ori am primit distincție de la minister pentru activitatea mea. Aici la Chitighaz ni s-a născut fiul, aici a crescut, a învățat, s-a căsătorit cu o româncă de aici din sat, Ana Nedrau, pe care o iubim ca pe o fiică, iar nepoțica noastră este pe jumătate româncă. Acum, după atâția ani, nu mai avem de gând să plecăm nicăieri. Aici este munca noastră de o viață. Aici ne sunt prietenii, cunoscutele. Nu tăgăduiesc că sunt din Kevermes dacă mă întreabă cineva, dar eu mă consider chitighăzean și sunt mândru de asta.

Anca Liana Butar

Emil Cioran

Cugetări

Putem accepta orice adevăr, oricât de zdrobitor, cu condiția să înlocuim totuși, să aibă tot atâta vitalitate cât speranța căreia i s-a substituit.

*

Ceea ce știu la șaiszeci de ani știu la fel de bine la douăzeci. Patruzeci de ani ai unei inutile munci de verificare...

*

De atâta amar de vreme de când se moare, viul a căpătat probabil obișnuința de a muri; fără de care nu s-ar explica de ce o insectă sau o rozătoare și chiar omul, ajung, după câteva sclifoseli, să crape atât de demn.

*

X mă insultă. Sunt gata să-l palmuiesc. După ce mă gândesc, renunț. Cine sunt? Care e adevărul meu eu: cel

care ripostează sau cel care se retrage? Prima mea reacție e întotdeauna energică; urmatoarea, moale. Ceea ce se cheamă „înțelepciune” nu e, în fond decât un veșnic „după ce mă gândesc”, adică nonacțiunea ca prim gest.

*

Ani de zile, o viață de fapt, să nu te fi gândit decât la ultimele clipe, ca să constăți, când te apropii în sfârșit de ele, că va fi fost degeaba, că gândul morții ajută la tot, doar să mori nu.

*

Nu e profund, nu e autentic decât ceea ce ascundem. De unde forța sentimentelor abjecte.

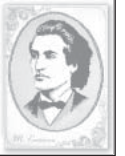
*

Dacă ar fi cu puțință să ne privim cu ochii celorlalți, am dispărea pe loc.

Mărturii inedite despre Eminescu

ale acad. Zoe Dumitrescu Bușulenga

Regretata doamnă academician Zoe Dumitrescu Bușulenga, cercetător în istoria literaturii și artei universale și eminescolog de prestigiu, a vorbit foarte mult despre Mihai Eminescu, „primul mare poet european al României”, cum îl numea, regretând faptul că încă mai există și astăzi persoane care contestă opera lui. La sfârșitul vieții sale, doamna acad. Bușulenga s-a dedicat slujirii și recunoașterii necondiționate a lui Dumnezeu, cercetând totodată și dacă a fost sau nu Eminescu un om religios.

– Dacă a fost Eminescu un om religios, este o problemă complicată, pe care eu o studiez de ani de zile. Pentru că e plină de contradicții viața și gândirea lui în legătură cu dumnezeirea. A avut o educație religioasă extrem de îngrijită, ca toți copiii de pe vremea aceea: două surori ale mamei lui erau măicuțe la schitul Agafton, iar el a învățat buchiile pe genunchii bunicului de la Ipotești care l-a introdus în cărțile sfinte, în – să zicem și noi ca Mateevici – „limba vechilor cazanii”, căci limba lui are un izvor neconținut în limba vechilor scriituri românești.

Dar... s-a întâlnit cu moartea: i-a murit iubita de 12–13 ani, pe care a avut-o la Ipotești. A scris atunci un mic fragment, reluat apoi în 1871, în „Mortua est!”, o poezie violent atee („De e sens într-asta, e-ntors și ateu/ Pe palida-ți frunte nu-i scris Dumnezeu”). De atunci a intrat în sufletul lui îndoiala. Întâlnirea cu moartea este o traumă, un șoc care te marchează. Prin 1876, scrie „Melancolie”, în care spune: „Credința zugrăvește icoanele-n biserici”. Și în sufletul lui s-a șters credința, și el stă ca un mort viu, din care timpul roade ca un car... Recunoaște pierderea credinței și o regretă.

Dar în 1883 scrie „Luceafărul” – mostră de acceptare a unui univers în al cărui centru se află Dumnezeu. El se ipostazioază într-un înger ridicat în slavă, pentru că nu mai are căderi ca la început, nu mai are complexul luciferic, s-a vindecat. Spre sfârșitul vieții scrie „Rugăciune” și „Răsai asupra mea, luminează lină”: „Ca-n visul meu celest de-odinioară/ O, măică sfântă, pururea Fecioară/ În noaptea visurilor mele vină” – o poezie superbă, în care îi cere Maicii Domnului să-l ajute să redobândească cele trei virtuți creștine, pe care el le cunoștea foarte bine: „Credința mea tu n-o lăsa să moară/ Deși al meu e un noian de vină” – e așa de frumos!...

În același timp, scrie un poem existențial disperat: „Bolnav în al meu suflet” – foarte interesant, în care vorbește despre cele două ființe din el. Fiindcă „Înger și demon” nu este, cum învățăm noi la școală, o simplă antiteză! În el erau „înger” și „demon”, ca-n Goethe. La aceștia, foarte mari, ciocnirile între cele două ipostaze constitutive ale ființei sunt teribile – și cre-

dința, și necredința, și finalul în care coexistă, *avant la lettre*, cu tentă de autenticitate tragică, cu rugăciunea aceea care cere mântuire Maicii Domnului.

Și mai figurează pe mineiul unei cărți de la Mănăstirea Neamț o însemnare în care un preot spune că l-a spovedit și l-a împărtășit pe Eminescu, pe care Creangă l-a adus când era bolnav. A stat un timp la bolnița mănăstirii. Atunci, el i-a spus preotului: „Părinte, aș vrea să mor și după moarte să fiu îngropat la marginea mării, lângă o mănăstire de maici, ca să aud în fiecare apus de soare „Lumină lină”...

Ei, trageți și dumneavoastră concluziile. Mie mi se pare că ne aflăm în fața unei probleme enorme, cu mare adâncime, care poate nici n-ar trebui răscolită, fiindcă a-i răscoli sufletul acela tragic... Eu sunt convinsă că Maica Domnului a mijlocit pentru mântuirea lui.

Pe el, setea de absolut în căutarea adevărilor ultime l-a dus la această necredință, și el însuși și-a dat seama. În „Avatarurile sărmanului Dionis”, el se luptă cu timpul, cu spațiul (e kantiană această istorie), învingându-le cu cartea magică despre Zoroastru. Era călugăr, în timpul lui Alexandru cel Mare și, citind această carte, pleacă cu iubita lui în Lună și acolo face tot felul de schimbări, fiindcă universul nu-i mai place: nu sunt destui sori, destule luni. Cei doi erau atât de puri, încât visează amândoi același vis, cum că îngerii treceau și ei ascultau armonia cântărilor îngerești. Fascinat de concordanța dintre gândurile lui și spusele îngerilor, îi vine în minte un gând, care este o blasfemie: „Nu cumva eu sunt Dum...” N-a apucat să spună „Dumnezeu”, că a și căzut trăznit din cer. Deci, a avut exact soarta lui Lucifer. A dorit, ca și Lucifer, să știe ce știa Dumnezeu și și-a primit pedeapsa. Prin ploaie de fulgere și trăznete, el reîntră în avatarurile din secolul XIX, în Dionis, metafizicianul.

Ei, nu este interesantă această căutare nebunească a absolutului și a iubirii? Roza del Conte a făcut cea mai desăvârșită disecare, după părerea mea, a operei eminesciene, în „Eminescu sau despre absolut”.

Acesta a fost Eminescu, pe care unii consideră astăzi că trebuie

să-l denigrez. Theodor Codreanu a scris „A doua sacrificare a lui Eminescu”. Eu aș zice că au fost trei sacrificări: prima în timpul vieții lui, când era privit de contemporanii săi ca o ciudățenie. El venea ca un mare întemeietor de limbă poetică, venea ca un european. Este primul mare poet european al României! A doua a fost în anii '50, când sovieticii aveau în plan să ne rezeze rădăcinile. Și a treia se întâmplă în momentul de față, promovată, din păcate, dinspre vest, ceea ce e o mare tristețe. Eu înțeleg globalizarea, integrarea, dar nu fără identitate. A încerca să dărâmăm acest „monument” – închinat, de alții, în cinstea lui – înseamnă să-ți ignori tu puterile tale, de nevrednică și mărunță creatură. Și ceea ce e cel mai grav, să lovești în valorile culturii tale tradiționale. Asta nu înseamnă să te integrezi într-o cultură europeană, căci fără aceste valori nu vom putea nicio dată supraviețui.

❖ În completarea acestui tablou merit să evidențiez desăvârșirea spirituală a marelui poet, adăugăm mărturiile lui Ion Slavici din cartea „Omăgiu lui Mihail Eminescu”, apărută la 20 de ani de la moartea poetului, în 1909, la București, la Atelierele Sococ & Comp., editată de „Comitetul comemorării – Galați” prin grija avocatului Corneliu Botez (cartea s-a vândut în beneficiul ridicării monumentului „Eminescu” din Parcul Municipal al Galaților).

În capitolul „Eminescu – omul”, Ion Slavici, care i-a fost un apropiat prieten încă din timpul studiilor la Viena (1869), nu se referă explicit la latura religioasă a lui Eminescu. Totuși, găsim în descrierea însușirilor de bază ale firii poetului multe din caracteristicile bunului creștin:

„Cel mai hotărâtor gând al lui era că omul e din fire bun, că odată toți oamenii au fost buni și că

idealul social e ca iar să se facă buni cum au fost; dar acum, în zilele noastre, cei mai mulți sunt stricați și că stricăciunea s-a întins”...

„Era om cu trebuințe puține, dar cu apucături boierești, care știa să sufere și să rabde fără să se plângă; respingea cu oroare tot ce i se părea vulgar”.

„Era lipsit de ceea ce în viața de toate zilele se numește egoism, nu trăia prin sine și pentru sine, ci prin lumea în care își petrecea viața, și pentru ea. Trebuințele, suferințele și durerile, întocmai ca și mulțumirile lui individuale, erau pentru dânsul lucruri nebăgate în seamă. Ceea ce-l atingea pe dânsul erau trebuințele, suferințele, durerile și întotdeauna rarele bucurii ale altora. De aceea, zicea el, că «multe dureri și puține plăceri» – nu pentru el, ci pentru lumea oglin-dită în sufletul lui. Nu l-au înțeles și nu sunt în stare să-i pătrundă firea cei ce-i iau scrierile drept o manifestare a ființei lui individuale.”

„Flămând, zdrențuit, lipsit de adăpost și răbdând la ger, el era același om senin și veșnic voios pe care-l ating numai mizerile mai mici ale altora”.

„Stăpânit de amor propriu, nimic la el nu era mai presus de dignitate: «Ceea ce li se poate ierta altora, nu pot să-mi permit eu», zicea adesea”.

„Nu era în stare să mintă, să treacă cu vederea reaua credință a altora, să tacă și atunci când era dator să vorbească, să măgulească, ori să lingusească pe cineva. În gândul lui, cea mai învederată dovadă de iubire și de stimă era să-i spui omului, și-n bine, și-n rău, adevărul verde în față. Era în stare să se umilească, să stăruie, să cerșească pentru vreun nevoiaș. Pentru sine însuși însă, cu nici un preț. Vorba lui era vorbă și angajamentul luat de dânsul era sfânt”.

„Disprețul lui față de unii era manifestarea iubirii față de toți”.

La aflarea veștii că gălățenii doresc să ridice un monument lui Eminescu, Ion Slavici a consemnat în această carte cuvinte memorabile, care demonstrează încă o dată marele suflet pe care marmura sculptorului Friederick Stork avea să îl întruchipeze pentru eternitate:

„Dacă e adevărat că ne aducem cu pietate aminte de el și că ținem să-i ridicăm un monument, nu pentru el ridicăm monumentul acesta, ci pentru noi înșine și pentru cei ce urmează după noi, să ne amintim în fiecare luptă pentru biruința binelui în care el a sângerat și să urmăm cu puteri unite lupta aceasta spre care el a voit să ne îndrumeze”.

O actriță româncă, considerată Angelina Jolie a Europei

Presa din Canada scrie despre o româncă celebră. Un ziar din Montreal spune despre actrița *Alexandra Maria Lara* că ar putea fi echivalentul european al Angelinei Jolie. Și asta pentru că ambele sunt frumoase, celebre și au tați celebri.

Alexandra Maria Lara, protagonista filmului lui *Francis Ford Coppola*, „*Tinerete fără tinerețe*”, este fiica lui *Valentin Plătăreanu*. Actorul român, notează publicația canadiană, a condus cursurile de actorie la Academia Națională de Teatru din București, înainte de a se muta la Berlin, unde a fondat Academia de Actorie Charlottenburg.

În articolul „Răspunsul României la Angelina Jolie”, apărut în ziarul canadian *The Gazette*, se scrie urmă-

toarele: „Alexandra Maria Lara ar putea să fie echivalentul european al Angelinei Jolie, fiica actorului american *John Voight*. Steaua filmului „*Tinerete fără tinerețe*”, regizat de Coppola, este tânără, frumoasă și talentată. De asemenea, Maria Lara este fiica emblematicului actor *Valentin Plătăreanu*, care a condus Academia Națională de Teatru din București și a înființat, la Berlin,

Academia de Actorie Charlottenburg.

„A fost o călătorie incredibilă până acum”, a declarat actrița în New York, la premiera primului film din ultimii 10 ani al lui *Francis Ford Coppola*. „Mă aflu pentru prima oară în New York deci, totul mi se pare nou și palpitant. Nu doar din cauza locului, ci și din cauza faptului că întrezăresc multe oportunități”, a spus Maria Lara.”

Un nou premiu pentru filmul „4-3-2”

Película „4 luni, 3 săptămâni și 2 zile” a regizorului român *Cristian Mungiu* a fost desemnată cel mai bun film străin în cadrul galei Premiilor anuale ale Asociației Criticilor de Film din Statele Unite ale Americii.

Este o ceremonie care anunță premiile Academiei Americane de Film (Gala Oscar) din februarie, unde *Cristian Mungiu* a fost nominalizat tot la categoria „cel mai bun film străin”. Filmul lui *Cristian Mungiu* a fost ales în urma voturilor exprimate de cei 61 de critici membri ai asociației. „4 luni, 3 săptămâni și 2 zile” a fost urmat la categoria cel mai bun film străin de producțiile *Diving Bell și Persepolis* de *Julian Schnabel*. Premiul pentru cel mai bun film a fost decernat peliculei „*There Will Be Blood*” („Scandalul petrolului”) realizat de *Paul Thomas Anderson*, votat de critici cel mai bun regizor.

Filmul și-a trecut în palmares și premiul pentru imagine dar și distincția pentru cel mai bun actor acordată lui *Daniel Day Lewis* care a impresionat critica în rolul său de magnat al petrolului. Premiul pentru cea mai bună actriță i-a fost acordat lui *Julie Christie* pentru rolul său din „*Away From Her*”, povestea unei femei bolnavă de Alzheimer. *Cate Blanchett*, aclamată pentru rolul său din filmul *Elizabeth* care rulează zilele acestea și pe ecranele mari de la noi, a primit premiul pentru cea mai bună actriță în rol secundar. Cel mai bun actor în rol secundar a fost votat *Cassey Affleck*, fratele actorului *Ben Affleck* pentru interpretarea sa din „*The Assassination of Jesse James by the Coward Robert Ford*”. Filmul lui *Charles Ferguson* despre războiul din Irak, „*No End in Sight*” a fost votat cel mai bun documentar.

Kylie Minogue și Iron Maiden vor concerta la București în 2008

Cântăreața australiană Kylie Minogue și trupa britanică de rock Iron Maiden vor susține concerte la București în vara anului acesta, pe stadionul Cotroceni, pe 17 mai, respectiv 4 august.

După succesul primelor două single-uri, „*Locomotion*”, care a staționat pe primul loc în topul australian timp de 7 săptămâni și „*I Should Be So Lucky*”, care a propulsat-o în topurile internaționale. Învingătoare în lupta cu cancelul de sân de care a suferit, artista a revenit în forță anul acesta cu un nou album, numit „*X*”, care va fi promovat în cadrul turneului KYLIX2008, ce va include, pentru prima dată în

cariera lui Kylie și România. Legendară trupă rock Iron Maiden, formată din Steve Harris, Bruce Dickinson, Dave Murray, Adrian Smith, Janick Gers și Nicko McBrain, va concerta la București pe 4 august 2008, pe Stadionul Cotroceni, spectacolul făcând parte din turneul „*Somebody Back in Time*”.

Anul 2007 a fost un an plin de concerte spectaculoase pentru români. În 2007 România s-a transformat într-o scenă imensă, pe care rând pe rând au urcat Rolling Stones, Julio Iglesias, Beyoncé și George Michael. Cel mai spectaculos concert din 2007 a fost cel oferit de Rolling Stones. În 2 ore, le-

gendarii au recuperat 45 de ani de absență din România.

O premieră pentru România, dar și pentru scena internațională a fost duelul Marilyn Manson-Alice Cooper, pe scena de la Bestival. Clujul a fost pentru o seară capitala României și asta pentru că acolo a ales să cânte Beyoncé. Timp de două ore, George Michael a arătat la București ce înseamnă un show adevărat. Stadionul Lia Manoliu a fost neîncăpător pentru cei 25 de mii de fani entuziasmați. Julio Iglesias s-a îndrăgostit de România după miniturneul susținut în Sibiu, Timișoara, Brașov, București și Constanța.

Adio, Sibiu!

După un an cu peste 2.000 de evenimente și creșteri economice substanțiale, Sibiu a predat ștafeta viitoarelor capitale culturale europene, Liverpool și Stavanger.

Inventivitatea a explodat ca o bombă în centrul orașului, iar artele s-au strecurat în toate ungherele Sibiului, pe scenă, pe stradă, în Piața Mare, printre clădirile vechi și chiar în uzină, unde s-a jucat teatrul. În 2007, Capitala Culturală Europeană a absorbit din toate colțurile lumii producții fascinante, care au lăsat urme adânci în amintirea publicului. A fost un an plin, cu 337 de proiecte și 2.062 de evenimente, care i-a îmbogățit la propriu pe comercianții sibieni și la figurat pe tu-

riștii consumatori de cultură. Două milioane de spectatori s-au bucurat de reprezentații în 380 de locuri. Un alt oraș românesc ar putea deveni capitală culturală abia în 2019 sau 2020. Oficialii Iașului și-au anunțat deja intenția de a candida.

Viitoarele Capitale Culturale Europene sunt: 2008 – Stavanger și Liverpool; 2009 – Linz și Vilnius; 2010 – Essen, Pécs și Istanbul; 2011 – Turku (Finlanda); Tallinn (Estonia); 2012 – Guimarães (Portugalia) – Slovenia; 2013 – Franța – Slovacia; 2014 – Suedia – Letonia; 2015 – Belgia – Cehia; 2016 – Spania – Polonia; 2017 – Danemarca – Cipru; 2018 – Olanda – Malta; 2019 – Italia.

E.I.

Micherechenii sunt pasionați de tenisul de masă

Tenisul de masă este un joc sportiv practicat la toate vârstele, ușor și accesibil, care presupune o mare viteză de reacție și de execuție, rezistență psihică și o bună pregătire fizică. De ani de-a rândul, Casa de Cultură din Micherechi organizează tradiționala competiție de tenis de

masă pentru tineri amatori. În ultima săptămână a anului 2007, pe care abia l-am lăsat în urmă, mulți tineri, fete și băieți din Micherechi s-au întâlnit zilnic după-masă să facă antrenament pentru finală, care a fost organizată la 30 decembrie. Rezultatele întâlnirilor sunt următoare-

le: la proba individuală de bărbați *Tiberiu Berényi* a obținut locul I, *Petru Ruja* – locul II, iar pe locul trei s-a clasat tânărul *Zoltán Iova*. La proba de femei, *Sandra Ruja* a câștigat locul întâi, urmată de *Maria Fekete* pe locul doi, iar pe locul trei s-a calificat *Orsolya Pátcsa*. La proba

de bărbați dublu pe locul întâi s-au clasat *Vasile Martin* și *Tiberiu Berényi*, urmați de perechea *Dumitru Boca* și *Petru Ruja*, iar pe locul trei au ajuns perechea *Vasile Berényi* și

Norbert Mag. Iar pentru copiii pasionați de tenis de masă, competiția va continua săptămâna viitoare cu întrecerile dintre băieți și fete din cursul superior al școlii generale. A.C.Z.

Evenimentele sportive ale lui 2008

Cu ce va capta atenția iubitorilor de sporturi anul 2008? Mai jos am făcut o selecție a evenimentelor sportive importante ale anului în care tocmai am intrat.

1. Campionatul European de Fotbal / Austria și Elveția iunie 2008

În sfârșit cu România printre participante, Campionatul European de Fotbal se va disputa în Austria și Elveția între 7 și 29 iunie.

Iată componența grupelor de la turneul final EURO 2008: Grupa A – Elveția, Cehia, Portugalia, Turcia; Grupa B – Austria, Croația, Germania, Polonia; Grupa C – Olanda, Italia, ROMÂNIA, Franța; Grupa D – Grecia, Suedia, Spania, Rusia.

Turneul final al Campionatului European din 2008, organizat de Austria și Elveția va începe pe 7 iunie, cu meciul de deschidere programat la Basel, în timp ce finala se va juca pe 29 iunie la Viena.

2. Jocurile Olimpice de vară / Beijing august 2008

Cea de-a 29-a ediție a Jocurilor Olimpice de vară se va disputa la Beijing, în China în perioada 8–24 august 2008, iar ceremonia de deschidere din 8 august va începe la ora 8 seara, numărul 8 fiind asociat în China cu prosperitatea.

La 26 iunie 2005 a fost lansată deviza olimpiadei de la Beijing: „O singură lume, un singur vis”, iar în 11 noiembrie 2005 au fost prezentate mascotele jocurilor, numite „Fu Wa” (în traducere – copii aducători de fericire și noroc).

Mascota este formată din 5 figuri: Beibei, Jingjing, Huanhuan, Yingying și Nini, care, potrivit filosofiei antice chinezești, simbolizează cele 5 elemente pri-

mordiale ce alcătuiesc universul.

3. Turneu preolimpic polo pe apă – Oradea, martie 2008

România va găzdui în luna martie 2008, la Oradea, un turneu de polo pe apă pentru calificarea la Jocurile Olimpice de vară de la Beijing. Această decizie a Federației Internaționale de Natație (FINA) a venit ca urmare a organizării excelente la Oradea a Campionatului European de juniori, în perioada 22–29 iulie 2007. CE de juniori a fost prima competiție de acest nivel în polo organizată de România.

Naționala de polo a României a fost repartizată în urma tragerii la sorți de la Roma, în Grupa A din turneul preolimpic de la Oradea (2–9 martie 2008), alături de Grecia, Rusia, Brazilia, Kazahstan și Puerto Rico sau Slovenia. Grupa B este formată din Italia, Germania, Macedonia, Mexic,

Iran și Canada. Câștigătoarele seriilor merg direct în semifinale, iar ocupantele locurilor 2 și 3 joacă în cruce pentru accederea în penultimul act. La Jocurile Olimpice de la Beijing se califică direct primele trei clasate la turneul de la Oradea.

4. Turneu preolimpic handbal – Rm.Vâlcea, martie 2008

Naționala feminină de handbal a României va găzdui un turneu preolimpic pentru calificarea la Beijing în luna martie 2008, unde va juca în compania Angolei, Japoniei și Croației. România a terminat pe locul 4 la CM din Franța și a primit organizarea acestui turneu, conform repartizării făcută de Federația Internațională de Handbal.

Germania, ocupanta poziției a treia la mondială, va găzdui un alt turneu preolimpic, în care va întâlni Ungaria, Suedia și Cuba. În al treilea turneu,

găzduit de Franța, locul cinci la CM, vor mai juca Coreea de Sud, vicecampiona Africii (desemnata după Cupa Africii pe Națiuni, în ianuarie 2008, în Angola) și Qatar.

Ocupantele primelor două locuri la fiecare turneu se califică la Jocurile Olimpice de la Beijing.

5. Turneu de calificare pentru barajul CM handbal masculin din 2009

Handbaliștii tricolori vor începe anul 2008 în forță cu o pregătire centralizată la Oradea, unde își vor juca șansele în meciurile din grupa a 3-a preliminară pentru CM din Croația 2009.

România a jucat cu Cipru în 3 ianuarie la Oradea și 6 ianuarie în deplasare la Nicosia și apoi cu Letonia, în 16 ianuarie la Riga și în 20 ianuarie la Oradea. Prima echipă din clasamentul grupei va merge în barajul pentru CM.

TVR 1

Luni 14 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 **Telematinal** 8.00 Jurnalul TVR 9.10 Inovații. Documentar 9.35 Povețe pentru bătrânețe 9.40 Cartea europeană (R) 10.10 Fără frontiere (R) 12.00 Serial. Legenda lui Lobo 12.30 Desene animate 13.00 Jurnal TVR 14.00 Nigella și rețetele de sărbători 14.30 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Sănătate pentru toți! 16.40 Ne vedem la TVR! 17.40 Patru de mediu 17.45 Cu ochii'n 4 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Față în față 19.45 Film. Memorie finală 21.45 Jurnalul TVR 22.20 Serial. Dr. House.

Telematinal cu Alina Bratu și Robert Florea

Marți 15 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 **Telematinal** 8.00 Jurnalul TVR 9.10 dată-n viață (R) 11.00 Profesioniști 12.00 Serial. Legenda lui Lobo 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Nigella și rețetele de sărbători 15.00 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Oglinda retrovi-zoare 16.40 Ne vedem la TVR! 17.40 Patru de mediu 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Film. Adevărata poveste a Lorettei Claireborne 20.50 Povețe pentru bătrânețe 21.45 Jurnalul TVR 22.20 Serial. Dr. House.

Miercuri 16 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 **Telematinal** 8.00 Jurnalul TVR 9.10 Dănuț SRL - Supermarket de divertisment 10.50 Celebritățile timpului tău 11.00 Garandat 100% (R) 12.00 Serial. Legenda lui Lobo 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Nigella și rețetele de sărbători 14.30 Oameni ca noi 15.00 Bagaj pentru... Europa 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Pe ce dăm banii? 16.40 Ne vedem la TVR! 17.40 Patru de mediu 18.00 Jurnalul TVR 19.45 Reflector 20.20 Ochiul magic 21.10 Serial. Gangsteri în fuste 21.45 Jurnalul TVR 22.20 Film. Un bărbat cu haz.

Joi 17 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 **Telematinal** 8.00 Jurnalul TVR 9.10 Tezaur folcloric (R) 10.10 Sănătate pentru toți (R) 11.30 Reflector (R) 12.00 Serial. Chips, cățelul războinic 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Nigella și rețetele de sărbători 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Linia verde 16.40 Interes general 17.30 Patru de mediu 17.45 Cu ochii'n 4 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Fără frontiere 20.10 De ce democrația? 21.45 Jurnalul TVR 22.20 Film. Doamnelor și domnilor, noapte bună!

Vineri 18 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 **Telematinal** 8.00 Jurnalul TVR 9.10 Cafeneaua astrilor (R) 11.40 Colecții celebre 12.00 Serial. Chips, cățelul războinic 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Tribuna partidelor parlamentare 14.30 O vedetă... populară 15.25 Povețe pentru bătrânețe 16.00 Jurnalul TVR 17.05 Atunci și acum 18.00 Jurnalul TVR 19.15 O dată-n viață (R) 20.50 Serial. CSI-Crime și investigații 21.45 Jurnalul TVR 22.20 Film. Ispită mincinoasă.

Sâmbătă 19 ianuarie

6.10 O vedetă... populară (R) 7.00 Căderea împărăției 7.30 Pelerin 8.00 Desene animate 9.00 De nota... 10.00 Inovații. Documentar 11.00 Provincialii 12.00 Cafeneaua astrilor 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Săptămâna politică 14.10 Film. Minerii din Pennsylvania 15.55 Celebritățile timpului tău 16.10 Supermarket de divertisment 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Film. Miracolul 21.30 Serial. Mica Britanie 22.10 Film. Piccadilly Jim

Duminică 20 ianuarie

6.10 Universul credinței 7.30 Semne 8.00 Desene animate 9.00 Ghici cine câștigă? 9.40 Dr. Fix 10.00 În căutarea vinului pierdut 10.30 Viața satului 12.00 Tezaur folcloric 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Săptămâna politică 14.10 Film. Minerii din Pennsylvania 15.55 Celebritățile timpului tău 16.10 Supermarket de divertisment 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Film. Miracolul 21.30 Serial. Mica Britanie 22.10 Film. Piccadilly Jim

TVR 2

Luni 14 ianuarie

6.00 Lumea azi (R) 6.30 Poftă bună! (R) 7.00 Serial. Serial. Căpitanul Johnno 7.35 ABC... De ce? 8.05 Liber pe contrasens (R) 9.10 Tonomatul DP2 10.40 Serial. Verdict crimă 11.35 Atenție, se cântă! 12.30 Dincolo de cântec (R) 13.30 Omul între soft și moft (R) 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR (R) 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.40 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.35 Replay 19.00 Stele de la Hollywood: Pierce Brosnan 20.30 Ora de știri 21.30 Film. O plimbare pe Lună.

Marți 15 ianuarie

6.00 George și Elizabeth. Documentar 7.00 Serial. Căpitanul Johnno 7.35 ABC... De ce? 8.05 Serial. Misterele din Sankt Petersburg (R) 9.10 Tonomatul DP2 10.45 Serial. Verdict crimă 11.40 Dincolo de hartă (R) 12.30 Medalion folcloric (R) 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.40 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 19.00 Lumea de aproape 19.30 Familii în impas 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Nostradamus.

Miercuri 16 ianuarie

6.00 Orientul Mijlociu: în căutarea destinului. Documentar 7.00 Serial. Darul 7.35 ABC... De ce? 8.05 Serial. Misterele din Sankt Petersburg (R) 10.45 Serial. Verdict crimă 12.30 Lumea de aproape (R) 13.30 E Forum 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.40 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.35 Replay 19.00 Bugetul meu 19.35 Hannibal 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Vânătorul de vedete.

Joi 17 ianuarie

6.00 Orientul Mijlociu: în căutarea destinului. Documentar 7.00 Serial. Darul 7.35 ABC... De ce? 8.05 Serial. Misterele din Sankt Petersburg (R) 9.10 Tonomatul DP2 10.40 Serial. Verdict crimă 11.35 Ora populară (R) 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.40 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.35 Replay 19.00 Supraviețuitorii dezastrelor 19.35 **Arena leilor** 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Doc Martin.

Arena leilor

Vineri 18 ianuarie

6.00 Orientul Mijlociu: în căutarea destinului. Documentar 7.00 Serial. Darul 7.35 ABC... De ce? 8.05 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 9.10 Tonomatul DP2 10.35 Serial. Verdict crimă 12.30 Natură și aventură (R) 13.30 Zestrea românilor (R) 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR (R) 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.40 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.35 Replay 19.00 Campionatul de comedie 19.30 D'ale lu' Mitică 20.30 Jurnalul TVR 21.30 Coolmea distracției 23.00 Serial. Whistler.

Sâmbătă 19 ianuarie

Pescar hoinar (R) 6.30 Bugetul meu (R) 7.00 Medalion folcloric 8.00 Via sacra. Documentar 9.00 Natură și aventură 10.00 Zoom/2. 10.35 Liber pe contrasens 11.30 Lumea azi 12.00 Atenție, se cântă! 13.00 Cuceritorii mărilor 14.00 D'ale lu' Mitică (R) 15.00 Campionatul de comedie (R) 15.30 Autostrada TVR 17.00 Jurnal regional 17.40 Serial. Tequila și Bonetti 18.30 TVR 2 prezintă! 18.45 Europa altfel 19.00 Serial. Dreptul la apărare 20.00 Serial. The Jane Show 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Inspectorul Linley 22.30 Film. Iris.

Duminică 20 ianuarie

6.00 Cuceritorii mărilor (R) 7.00 Dincolo de cântec 7.30 Zestrea românilor 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Motomagia 10.30 Autocritica 11.00 Film. O mamă pentru Lily 13.00 H... ora prichindeilor 14.00 Omul între soft și moft 14.30 Poftă bună! 15.00 Atlas 17.00 Jurnal regional 17.40 Serial. Parfumul iubirii 18.40 Serial. Edgemont 19.30 Serial. The Jane Show 20.30 Ora de știri 21.30 Serial. Viața pe Marte 22.30 Film. Inimă rece.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

14 IANUARIE, LUNI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

15 IANUARIE, MARȚI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: Pagina culturală 17.30: Moment poetic 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

16 IANUARIE, MIERCURI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri 17.10: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 17.25: Sport – rubrica lui Adam Bauer 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

17 IANUARIE, JOI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: O șansă istorică: Uniunea Europeană (Al. Ardelean) 17.25: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

18 IANUARIE, VINERI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Revista presei „Foaia românească” 16.35: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: Magazinul „De la 14 la 18 – liceenii” 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

19 IANUARIE, SÂMBĂTĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.10: Evenimente calendaristice 16.20: Teatrul radiofonic 17.20: Stele de cinci stele – magazin de muzică ușoară 17.55: Încheiere

20 IANUARIE, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Sinteza știrilor săptămânii 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 16.55: Magazinul „De la 14 la 18 – liceenii” (reluare) 17.25: Emisiune religioasă ortodoxă 17.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

Emisiunea radiofonică în limba română este difuzată zilnic între orele 16:00-18:00, pe undele medii cu frecvențele de 1188 kHz și 873 kHz.

www.radio.hu

Ecranul nostru

16 ianuarie 2008 (mtv ora 13.00)
Reluare: 18 ianuarie 2008 (m2 ora 10.35)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

După câteva informații, vă vom prezenta o relatare despre inaugurarea filialei din Seghedin a Institutului Cultural Român. Primul eveniment cultural al acesteia a fost expoziția artistului plastic giulan, Ștefan Oroian care, în preajma Crăciunului a avut o expoziție și la Sibiu, în cadrul programului „Sibiu Capitala Culturii Europene 2007”.

Realizator: **Ștefan Crâsta**

CONSULATUL GENERAL AL ROMÂNIEI, JULA

Program de lucru cu publicul

Luni 9.00–12.30
Marți **închis**
Miercuri 9.00–12.30
Joi 9.00–12.30
Vineri 9.00–12.30
Sâmbătă–duminică **închis**

Adresa:
Jula 5700
str. Munkácsy nr. 12/b

Telefon: 66/465–130
Fax: 66/465–142
Mobil: 30/635–7181

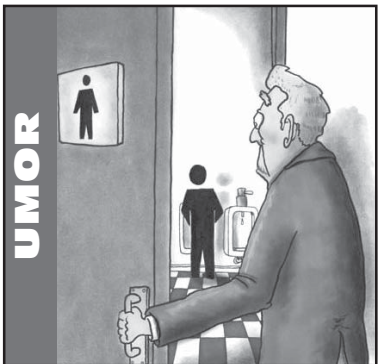
DEX
online

Dicționare ale limbii române

www.dexonline.ro

Emisiunea în limba română
24 de ore din 24
www.rri.ro

Linkuri utile:

www.foaia.hu
www.romanul.hu
www.balcescu.sulinet.hu
www.ziare.com
www.astazi.ro
www.startpage.ro
www.ici.ro/romania/
indexrom.html

„În Iordan botezându-te tu, Doamne...”

Boboteaza, ca și Crăciunul, este precedată de un ajun mai deosebit, ajun ce concentrează o multitudine de practici și credințe ce decurg, în special, din datina numită „umblatul preotului cu botezul”. În această zi, preoții fac așa-zisa agheasmă mare, toate apele fiind sfințite. Această sărbătoare are o semnificație aparte, spunându-se că fără botez nu poți fi creștin.

Boboteaza și Sfântul Ioan încheie timpul magic al celebrării nașterii fizice (Crăciunul) și spirituale (Botezul Mântuitorului). În calendarul creștin, Botezul Domnului este ultima zi a ciclului de iarnă, are o conotație aparte, reprezentând încheierea sărbătorilor de iarnă, având ca element central obiceiul îngropării Anului Vechi. Potrivit tradiției, cu câteva zile înainte de Bobotează, preoții trec pe la enoriași

să le sfințească locuințele. Acest obicei cu caracter religios este practicat și azi, care are ca scop apărarea casei și a gospodăriei de forțele necurate. La sate, oamenii așteaptă momentul cu multă smerenie. Apa, ca element fundamental al creației, fiindcă se folosește la spălarea și curățirea fizică a trupului uman sau a celorlalte corpuri materiale, este asociată și lucrării de curățire spirituală, de spălare a urmelor lăsate de păcatele și fărâdelegile oamenilor. Celui mai important element sacru în credința populară, comunitățile românești îi atribuie putere magică, purificatoare, vindecătoare.

În zilele de 3-4 ianuarie, în satul Micherechi, alături de preotul paroh *Ioan Bun*, însoțit de cantorul *Vasile Mărcuț*, și copiii cu vârste de școala generală „au umblat cu Iordanul”. În ziua de joi, dis-de-dimineață, la

ora șapte au fost prezenți la biserică și au luat parte la slujba de sfințire a apei. După glasul clopotelor de la ora opt, preotul a pornit să sfințească casele. Băieții, care au plecat cu preotul din casă în casă, au cântat de a răsunat peste sat: „În Iordan botezându-te tu, Doamne, închinarea Treimii s-a arătat: că glasul Părintelui a mărturisit ție, Fiu iubit pe tine numindu-te, și Duhul în chip de porumb a adevărit întărirea Cuvântului. Cel ce te-ai arătat, Hristoase Dumnezeule, și lumea ai luminat, mărire Ție”.

Locuitorii de credință ortodoxă i-au primit cu porțile deschise. Băieții au anunțat sosirea cu sunet de zurgălăi și la fiecare casă cântau Troparul Bobotezei. În timp ce preotul a sfințit camerele casei cu busuiocul muiat în apa sfințită a spus: „Se sfințește casa aceasta în numele Tatălui, al Fiului, al Sfântului Duh. Amin”, și după ce i-a stropit cu apă sfințită și pe membrii familiei le-a dorit tuturor un an nou fericit și bună sănătate. Băieții au primit multe bomboane, deoarece odată cu sfințirea caselor se „desface” pomul de Crăciun.

Mai demult, la Micherechi, înainte de sosirea crucii întreaga familie ținea post, nu se mânca numai după ce preotul a terminat sfințirea

casei. Gazda casei pune pe masă bani pentru biserică, iar banii destinați copiilor erau aruncați în găleata cu apă sfințită. Băieții aveau la brâu un clopoțel, pe care îl scuturau strigând: „Ouță, nănuță!” Ouăle primite le așezau în coș, dând fetelor câteva fire de fuiorul legat de coș. Fetele împleteau fuiorul în cosiță ca să le crească părul cât mai repede. Cei mai mici din familie au băut apă sfințită din clopoțel, ca să le fie glasul frumos. Cu ajutorul apei sfințite mulți se apărau și de spiritele necurate, se vărsa apă sfințită în prima apă de scăldat a nou-născutului.

Oamenii bolnavi au băut din apa sfințită să se vindece, iar cei sănătoși să se apere de diferite boli.

În satele românești din Ungaria s-au mai practicat obiceiuri legate de prevestirea și influențarea mărițișului. Sfințirea caselor și unele obiceiuri legate de acest eveniment sunt și azi elemente vii ale ciclului de iarnă. Atunci când valorile se schimbă și tot ce era în trecut important se pierde, fie ca acest frumos obicei românesc de iarnă să fie practicat și pe mai departe, pentru ca să putem lăsa o moștenire copiilor noștri.

Ana Cioca Czesznak

